

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Інститут економіки і менеджменту

Кафедра туризму, рекреації та регіонального розвитку

Росінська Руслана Іванівна

УДК 338.48

(індекс)

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Стан та перспективи розвитку рекреаційного туризму у м. Яремче.

---

242 Туризм і рекреації

Робота містить результати власних досліджень, використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело:

Здобувач освітнього ступеня бакалавр, група МГТ-22-1   Росінська Р.І

Науковий керівник канд.геол.наук,доц   Коробейникова Я.С

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

(посада)

(підпис) (дата) (ініціали та прізвище)

Івано-Франківський національний технічний університет
нафти і газу

Факультет природничих наук і туризму

Кафедра Туризму, рекреації та регіонального розвитку

Напрямок підготовки 242-Туризм

Затверджую

Завідувач кафедри

Коробейникова Я.С.

_____ “ “ _____ 20 р.

ЗАВДАННЯ
НА БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ

Росінська Руслана Іванівна

1.Тема роботи “Стан та перспективи розвитку рекреаційного туризму у м. Яремче”

Затвердження наказом закладу вищої освіти від

2.Строк подання студентом роботи

3.Вихідні дані до роботи: нормативні, наукові, звітні, статистичні та інші джерела

4.Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що їх належить розробити) : Теоретичні основи розвитку рекреаційного туризму, Фактори розвитку рекреаційного туризму Нормативно-правове забезпечення розвитку рекреаційного туризму в Україні. Сучасні тенденції розвитку рекреаційного туризму. Оцінка сучасного стану туристичної сфери м. Яремче

5.Перелік графічного матеріалу (з точним значенням обов’язкових креслень)

10 слайдів мультимедійної презентації

6. Консультація з розділів роботи

Розділ	Консультант	Підпис, дата	Видав	Прийняв
1	Коробейникова Я.С.			
2	Коробейникова Я.С.			
3	Данилейчук Р.Б.			
4	Побігун О.В.			

7. Дата видачі завдання _____ 20__ р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів бакалаврської роботи	Термін виконання етапів роботи	Дати	Примітки
1	Підготовчий етап	Визначення цілей та завдання дослідження	03.01-27.02	Виконано
2	Огляд літератури та аналіз існуючих даних	Збір та аналіз наукової літератури, статистичних даних, звітів та інші джерела інформації.	29.02-26.03	Виконано
3	Написання бакалаврської роботи	Написання бакалаврської роботи	03.03-12.05	Виконано
4	Написання бакалаврської роботи	Редагування та оформлення роботи згідно з вимогами, підготовка презентації та доповіді для захисту	15.05-20.05	Виконано

Здобувач ступеня вищої освіти _____ Росінська Р.І.

Науковий керівник _____ Коробейникова Я.С.

АНОТАЦІЯ

У бакалаврській роботі досліджено особливості розвитку рекреаційного туризму в сучасних умовах на прикладі міста Яремче - одного з провідних туристичних центрів Карпатського регіону України. Актуальність теми зумовлена зростанням ролі рекреаційного туризму як важливого чинника відновлення фізичних і психоемоційних ресурсів людини, а також як складової соціально-економічного розвитку територій. У роботі розкрито теоретичні засади рекреаційного туризму, зокрема сутність понять «рекреація» та «рекреаційний туризм». У другому розділі здійснено комплексний аналіз розвитку рекреаційного туризму в місті Яремче. Оцінено природно-ресурсний потенціал регіону, охарактеризовано туристично-рекреаційну інфраструктуру. Проаналізовано туристичні потоки та їх сезонні коливання, а також виявлено основні проблеми, що стримують розвиток туристичної галузі.

У третьому розділі наведено економічне обґрунтування проектних пропозицій щодо розвитку рекреаційного туризму в місті Яремче. Проведено SWOT-аналіз, який дозволив систематизувати сильні та слабкі сторони, а також визначити можливості та загрози розвитку рекреаційного туризму. У роботі розроблено проєкт «Будинок здоров'я» в місті Яремче, реалізація якого сприятиме розвитку рекреаційного туризму, підвищенню якості оздоровчих послуг та більш ефективному використанню туристично-рекреаційного потенціалу регіону.

Ключові слова: рекреаційний туризм, туристична інфраструктура, Яремче, туристичні ресурси, сезонність, розвиток туризму, туристичні потоки.

ABSTRACT

The bachelor's thesis examines the features of recreational tourism development under modern conditions using the city of Yaremche, one of the leading tourist centers of the Carpathian region of Ukraine, as a case study. The relevance of the topic is determined by the growing role of recreational tourism as an important factor in restoring individuals' physical and psycho-emotional resources, as well as a component of the socio-economic development of territories.

The thesis reveals the theoretical foundations of recreational tourism, in particular the essence of the concepts of “recreation” and “recreational tourism”.

The second chapter provides a comprehensive analysis of the development of recreational tourism in the city of Yaremche. Tourist flows and their seasonal fluctuations are analyzed, and the main problems hindering the development of the tourism industry are identified.

The third chapter presents the economic justification of the proposed measures for the development of recreational tourism in the city of Yaremche. A SWOT analysis was conducted, which made it possible to systematize the strengths and weaknesses, as well as identify opportunities and threats to the development of recreational tourism.

The thesis proposes the “Health House” project in the city of Yaremche, the implementation of which will contribute to the development of recreational tourism, improve the quality of health and wellness services, and ensure more efficient use of the tourism and recreational potential of the region.

Keywords: recreational tourism, tourism infrastructure, Yaremche, tourism resources, seasonality, tourism development, tourist flows.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	10
1.1 Поняття та види рекреаційного туризму	10
1.2 Чинники розвитку рекреаційного туризму в Україні	14
1.3 Сучасні тенденції розвитку рекреаційного туризму в Україні	18
Висновок до розділу 1	22
РОЗДІЛ 2 СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОГО ТУРИЗМУ В ЯРЕМЧІ	24
2.1 Історичні передумови розвитку рекреаційного туризму в м. Яремче (польський та радянський період)	24
2.2 Стан розвитку туристично-рекреаційної діяльності в м. Яремче (туристичні потоки)	26
2.3 Інфраструктурне забезпечення розвитку рекреаційного туризму у м. Яремче	31
2.4 Перспективи розвитку рекреаційного туризму шляхом реалізації проєкту «Будинок здоров'я».....	38
2.4.1 Обґрунтування проєкту «Будинок здоров'я».....	39
2.4.2 Огляд можливих послуг майбутнього центру	42
Висновки до розділу 2	46
РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАПРОПОНОВАНОГО ПРОЄКТУ	48
3.1 Характеристика проєкту та структура інвестиційних витрат	48

3.2.SWOT-аналіз проєкту «Будинок здоров'я»	52
3.3. Оцінка економічної та інвестиційної ефективності проєкту	57
3.4. Очікуваний вплив проєкту на розвиток туризму та соціально- економічний розвиток території	62
Висновки до розділу 3	67
ВИСНОВОК	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73
ДОДАТОК	75

ВСТУП

Рекреаційний туризм є одним із найбільш динамічних напрямів сучасної туристичної діяльності, який поєднує процеси відпочинку, оздоровлення, відновлення фізичних і психоемоційних сил людини. В умовах зростання рівня урбанізації, підвищення психоемоційного навантаження на населення та погіршення стану здоров'я людей потреба в якісних рекреаційно-оздоровчих послугах постійно зростає. Особливого значення розвиток рекреаційного туризму набув в Україні в умовах воєнного стану, коли значна кількість населення потребує фізичної та психологічної реабілітації, відновлення здоров'я та емоційної рівноваги.

Одним із найбільш перспективних регіонів для розвитку рекреаційного туризму в Україні є Карпатський регіон, який володіє значним природно-рекреаційним потенціалом. Сприятливі кліматичні умови, мальовничі ландшафти, екологічно чисте природне середовище, наявність лісових масивів та розвинена туристична інфраструктура створюють сприятливі передумови для розвитку різних видів оздоровчого та рекреаційного туризму.

Важливе місце серед туристичних центрів Карпатського регіону посідає місто Яремче, яке традиційно є одним із найбільш відвідуваних курортно-рекреаційних центрів України. Місто характеризується вигідним географічним положенням, значними природними рекреаційними ресурсами, розвиненою туристичною інфраструктурою та високою туристичною привабливістю. Разом із тим сучасні умови розвитку туристичної сфери потребують створення нових конкурентоспроможних туристичних продуктів, здатних забезпечити комплексне оздоровлення, реабілітацію та відпочинок населення.

У зв'язку з цим актуальним є розроблення та економічне обґрунтування інвестиційних проєктів, спрямованих на розвиток рекреаційного туризму в регіоні. Одним із таких проєктів є створення багатофункціонального

рекреаційно-оздоровчого центру «Будинок здоров'я», який передбачає надання комплексу послуг у сфері фізичної та психологічної реабілітації, оздоровлення, SPA-відпочинку та туристичного обслуговування. Реалізація такого проєкту сприятиме розвитку туристичної галузі міста Яремче, створенню нових робочих місць, збільшенню туристичних потоків та підвищенню соціально-економічного розвитку території.

Метою бакалаврської роботи є дослідження сучасного стану та перспектив розвитку рекреаційного туризму в місті Яремче, а також обґрунтування доцільності реалізації проєкту рекреаційно-оздоровчого центру «Будинок здоров'я».

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання дослідження:

1. розкрити сутність та основні види рекреаційного туризму;
2. дослідити чинники розвитку рекреаційного туризму в Україні;
3. проаналізувати сучасні тенденції розвитку рекреаційного туризму в Україні;
4. охарактеризувати історичні передумови розвитку рекреаційного туризму в місті Яремче;
5. дослідити сучасний стан туристично-рекреаційної діяльності в Яремчі;
6. проаналізувати інфраструктурне забезпечення розвитку рекреаційного туризму в місті;
7. обґрунтувати доцільність реалізації проєкту «Будинок здоров'я»;
8. охарактеризувати основні послуги майбутнього рекреаційного центру;
9. здійснити економічне обґрунтування проєкту;
10. оцінити його соціально-економічну ефективність та перспективи реалізації.

Об'єктом дослідження є рекреаційний туризм як складова туристичної діяльності.

Предметом дослідження є особливості розвитку рекреаційного туризму в місті Яремче та перспективи реалізації проєкту рекреаційно-оздоровчого центру «Будинок здоров'я».

У процесі дослідження використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема методи аналізу та синтезу, порівняння, узагальнення, статистичного аналізу, графічний метод, SWOT-аналіз, а також метод прогнозування для оцінки перспектив реалізації проєкту.

Інформаційну базу дослідження становлять наукові праці українських і зарубіжних учених у сфері туризму та рекреації, статистичні матеріали, нормативно-правові акти України, офіційні дані органів державної влади та місцевого самоврядування, а також матеріали щодо розвитку туристичної галузі Карпатського регіону.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованих рекомендацій для розвитку рекреаційного туризму в місті Яремче, залучення інвестицій у туристичну сферу та реалізації проєкту «Будинок здоров'я» як сучасного центру оздоровлення та реабілітації населення.

Структура роботи зумовлена метою та завданнями дослідження і складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У першому розділі розглянуто теоретичні засади та сучасні тенденції розвитку рекреаційного туризму в Україні. Другий розділ присвячений аналізу сучасного стану та перспектив розвитку рекреаційного туризму в місті Яремче, а також обґрунтуванню проєкту «Будинок здоров'я». У третьому розділі здійснено економічне обґрунтування запропонованого проєкту та оцінено його ефективність.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

1.1 Поняття та види рекреаційного туризму

Рекреаційний туризм є одним із найпоширеніших і найважливіших напрямів сучасної туристичної діяльності. Його значення постійно зростає в умовах прискореного темпу життя, урбанізації, збільшення психологічних навантажень та погіршення екологічної ситуації. Саме тому потреба людей у якісному відпочинку, оздоровленні та відновленні фізичних і духовних сил стає одним із головних чинників розвитку туристичної сфери.

Термін «рекреація» походить від латинського слова *recreatio*, що означає «відновлення», «відтворення сил», «відпочинок». У науковій літературі рекреація розглядається як процес відновлення фізичних, психічних та інтелектуальних ресурсів людини, які були витрачені в процесі трудової діяльності. Рекреація охоплює різні види діяльності, спрямовані на оздоровлення, відпочинок, розваги, культурний розвиток та підтримання життєвої активності людини.

На основі поняття рекреації сформувалося поняття рекреаційного туризму. Рекреаційний туризм являє собою вид туризму, метою якого є відпочинок, оздоровлення, відновлення фізичних і духовних сил людини шляхом тимчасового переміщення за межі постійного місця проживання. Основною особливістю рекреаційного туризму є його спрямованість на забезпечення комфортного відпочинку та покращення якості життя населення.

На думку багатьох науковців, рекреаційний туризм є складовою частиною туристичної діяльності, що передбачає використання природних, культурних та соціально-економічних ресурсів для організації дозвілля населення. Він виступає важливим засобом підтримання здоров'я людини, профілактики захворювань та підвищення працездатності.

У сучасному суспільстві рекреаційний туризм виконує низку важливих функцій. Насамперед він забезпечує відновлення фізичних і психологічних сил людини після трудової діяльності. Крім того, рекреаційний туризм сприяє зміцненню здоров'я населення, підвищенню культурного рівня особистості, розширенню світогляду та покращенню емоційного стану. Важливою є також економічна функція, оскільки розвиток рекреаційного туризму стимулює створення нових робочих місць, розвиток інфраструктури та залучення інвестицій у регіони.

Рекреаційний туризм характеризується певними ознаками. По-перше, він пов'язаний із добровільним переміщенням людини за межі місця постійного проживання. По-друге, головною метою подорожі є відпочинок та оздоровлення. По-третє, рекреаційний туризм передбачає використання рекреаційних ресурсів території. По-четверте, він не пов'язаний із здійсненням оплачуваної діяльності в місці перебування туриста.

Сучасна класифікація рекреаційного туризму базується на різних критеріях: меті подорожі, характері рекреаційної діяльності, тривалості перебування, використанні природних ресурсів та особливостях організації відпочинку.

Одним із найбільш поширених видів є оздоровчий туризм.

Оздоровчий туризм - це вид туристичної діяльності, спрямований на збереження, зміцнення та відновлення здоров'я людини шляхом використання природних лікувальних ресурсів, оздоровчих процедур, фізичної активності та сприятливих природно-кліматичних умов. Його основною метою виступає покращення стану здоров'я людини, профілактика захворювань та відновлення організму. Оздоровчий туризм реалізується через відвідування санаторіїв, профілакторіїв, лікувально-оздоровчих центрів та курортів. Особливого значення набувають території, що володіють мінеральними водами, лікувальними грязями та сприятливими кліматичними умовами.

Важливим різновидом рекреаційного туризму є курортний туризм. Курортний туризм - це вид туристичної діяльності, пов'язаний із перебуванням туристів на курортах з метою відпочинку, оздоровлення, профілактики захворювань та відновлення фізичних і психічних сил за допомогою природних лікувальних ресурсів.

Він передбачає відпочинок на територіях, які мають природні лікувальні ресурси та відповідну інфраструктуру. Курортний туризм спрямований на поєднання відпочинку, лікування та оздоровлення. Найчастіше він здійснюється на бальнеологічних, кліматичних та грязьових курортах.

Широкого поширення набув пляжний туризм, який пов'язаний із відпочинком на морських, океанічних, річкових та озерних узбережжях. Пляжний туризм - це вид рекреаційного туризму, основною метою якого є відпочинок на морських, річкових або озерних узбережжях із використанням природних рекреаційних ресурсів, зокрема пляжів, водних об'єктів та сприятливих кліматичних умов. Основною метою такого туризму є відпочинок, купання, прийняття сонячних ванн та відновлення емоційної рівноваги. Завдяки доступності та різноманітності послуг пляжний туризм належить до найбільш масових видів рекреаційної діяльності.

Окреме місце посідає гірсько-рекреаційний туризм.

Гірсько-рекреаційний туризм - це вид рекреаційного туризму, який здійснюється на території гірських регіонів з метою відпочинку, оздоровлення, відновлення фізичних і психологічних сил людини та використання природно-рекреаційного потенціалу гірської місцевості. Його розвиток пов'язаний із використанням природних ресурсів гірських територій. Туристи відвідують гірські регіони для відпочинку, оздоровлення, активного дозвілля та відновлення сил. Гірський клімат, чисте повітря та мальовничі ландшафти позитивно впливають на фізичний і психоемоційний стан людини.

В останні десятиліття значної популярності набуває екологічний туризм. Він передбачає подорожі до природних територій із метою відпочинку та

пізнання навколишнього середовища. Екологічний туризм базується на принципах збереження природних ресурсів, мінімізації негативного впливу на довкілля та екологічної освіти туристів. Цей вид туризму сприяє формуванню відповідального ставлення до природи та підтримує розвиток природоохоронних територій.

Складовою рекреаційного туризму є сільський зелений туризм. Сільський зелений туризм - це вид туристичної діяльності, що здійснюється в сільській місцевості та передбачає відпочинок туристів у природному середовищі з ознайомленням із місцевими традиціями, культурою, побутом і способом життя сільського населення. Він здійснюється переважно в сільській місцевості та передбачає проживання туристів у приватних садибах або фермерських господарствах. Такий вид туризму дозволяє ознайомитися з місцевими традиціями, культурою, побутом населення та особливостями ведення господарства. Сільський туризм сприяє розвитку сільських територій та створенню додаткових джерел доходів для місцевих жителів.

Особливу групу становить спортивно-рекреаційний туризм, який поєднує відпочинок із фізичною активністю. До нього належать пішохідний, велосипедний, лижний, водний та інші види туризму. Основною метою є підтримання фізичної форми, зміцнення здоров'я та отримання позитивних емоцій.

За тривалістю перебування рекреаційний туризм поділяється на короткочасний та довготривалий. Короткочасний передбачає відпочинок протягом вихідних днів або кількох днів, тоді як довготривалий може тривати від одного до декількох тижнів. За територіальною ознакою виділяють внутрішній та міжнародний рекреаційний туризм.

Сучасний розвиток рекреаційного туризму характеризується зростанням попиту на індивідуалізовані туристичні послуги, орієнтовані на здоровий спосіб життя, екологічну безпеку та високий рівень комфорту. Все більшої популярності набувають велнес-туризм, SPA-туризм, природотерапія та інші

форми оздоровчого відпочинку. Це свідчить про постійну трансформацію рекреаційного туризму відповідно до потреб сучасного суспільства.

Отже, рекреаційний туризм є важливою складовою туристичної індустрії, спрямованою на відновлення фізичних, психологічних та духовних сил людини. Його розвиток базується на використанні природних і культурних ресурсів території та сприяє підвищенню якості життя населення. Різноманіття видів рекреаційного туризму дозволяє задовольняти потреби різних категорій туристів, що забезпечує його значну роль у соціально-економічному розвитку держави.

1.2 Чинники розвитку рекреаційного туризму в Україні

Розвиток рекреаційного туризму в Україні визначається сукупністю природних, соціально-економічних, демографічних, політичних та психологічних чинників. Вони формують умови для функціонування туристичної галузі, впливають на попит на туристичні послуги та визначають перспективи розвитку окремих рекреаційних територій. В умовах сучасних суспільних викликів значення рекреаційного туризму суттєво зростає, оскільки він виконує важливу оздоровчу, соціальну та економічну функції.

Одним із ключових чинників розвитку рекреаційного туризму в Україні є наявність значного природно-рекреаційного потенціалу. Україна належить до країн Європи, які мають сприятливі природні умови для організації різноманітних видів відпочинку та оздоровлення. Територія держави характеризується значною різноманітністю природних ландшафтів, кліматичних умов, водних ресурсів та природоохоронних територій.

Важливим елементом рекреаційної ресурсної бази виступають кліматичні ресурси. Помірно-континентальний клімат більшої частини території України створює сприятливі умови для відпочинку протягом року. У літній період особливо привабливими є морські узбережжя та лісові масиви, а

взимку значного розвитку набуває гірськолижний та оздоровчий туризм у Карпатському регіоні.

Особливе місце серед природних ресурсів займають водні ресурси. Україна має розгалужену мережу річок, озер, водосховищ та лиманів, які використовуються для рекреаційних потреб. Важливе значення мають узбережжя Чорного моря, численні річкові долини Дніпра, Дністра, Південного Бугу, а також озера Шацького національного природного парку. Водні об'єкти забезпечують можливості для пляжного відпочинку, водного туризму та оздоровлення населення.

Не менш важливою складовою ресурсної бази є лісові та гірські ландшафти. Значні площі лісів у Карпатах, Поліссі та інших регіонах України створюють сприятливі умови для екологічного та рекреаційного туризму. Особливою популярністю користуються Українські Карпати, які поєднують у собі природну привабливість, сприятливий клімат, мінеральні води та можливості для активного відпочинку.

Вагомим чинником розвитку рекреаційного туризму є наявність лікувально-оздоровчих ресурсів. Україна володіє значними запасами мінеральних вод і лікувальних грязей, які використовуються для санаторно-курортного лікування. Саме завдяки цим ресурсам сформувалися відомі курортно-рекреаційні центри, такі як Трускавець, Моршин, Східниця, Миргород та Хмільник. Лікувальні властивості природних ресурсів сприяють розвитку оздоровчого туризму та залученню відпочивальників із різних регіонів країни.

Одним із найважливіших чинників сучасного розвитку рекреаційного туризму є зростання потреб населення в оздоровленні та психологічному відновленні. Сучасний спосіб життя характеризується високим рівнем стресу, інформаційним перевантаженням та значними психоемоційними навантаженнями. У таких умовах відпочинок стає не лише формою

проведення дозвілля, а й необхідною умовою підтримання фізичного та психічного здоров'я людини.

Особливої актуальності проблема оздоровлення населення набула в умовах повномасштабної війни. Воєнні дії суттєво вплинули на психологічний стан населення України. Постійна тривожність, стрес, вимушене переселення, втрата житла та близьких людей негативно позначаються на здоров'ї громадян. Саме тому рекреаційний туризм сьогодні розглядається як один із важливих інструментів психологічної реабілітації та відновлення емоційного стану населення.

В умовах війни значно зросла потреба в короткостроковому відпочинку у відносно безпечних регіонах країни. Багато громадян обирають рекреаційні подорожі до західних областей України, зокрема до Карпатського регіону, де створені сприятливі умови для оздоровлення та відновлення психоемоційного стану. Попит на природні локації, санаторії, туристичні комплекси та екологічні маршрути залишається стабільно високим.

Важливим чинником розвитку внутрішнього рекреаційного туризму є обмеження можливостей виїзду громадян за кордон. Після введення воєнного стану значна частина чоловічого населення України тимчасово втратила можливість вільно подорожувати за межі держави. Це сприяло переорієнтації туристичних потоків на внутрішній ринок та зростанню попиту на українські туристичні дестинації.

Крім адміністративних обмежень, важливу роль відіграють економічні чинники. В умовах зростання цін, інфляційних процесів та зниження рівня доходів населення відпочинок в Україні часто є більш доступним порівняно із закордонними подорожами. Це стимулює розвиток внутрішнього рекреаційного туризму та сприяє збільшенню кількості туристів у вітчизняних курортних регіонах.

Серед соціально-економічних чинників важливе значення має розвиток туристичної інфраструктури. Розширення мережі готелів, баз відпочинку,

санаторіїв, туристичних комплексів, закладів харчування та транспортного сполучення безпосередньо впливає на привабливість рекреаційних територій. Чим вищий рівень розвитку інфраструктури, тим більше можливостей для залучення туристів та забезпечення якісного відпочинку.

Окремим чинником розвитку виступає цифровізація туристичної діяльності. Сучасні інформаційні технології значно спрощують процес пошуку, бронювання та придбання туристичних послуг. Онлайн-платформи, мобільні додатки, соціальні мережі та туристичні портали сприяють популяризації рекреаційних територій та підвищують їхню конкурентоспроможність на туристичному ринку.

Суттєвий вплив на розвиток рекреаційного туризму мають екологічні чинники. Погіршення екологічного стану великих міст, забруднення навколишнього середовища та зростання урбанізації стимулюють населення шукати можливості для відпочинку в природному середовищі. Саме тому зростає популярність екологічного туризму, відпочинку в гірських районах, лісових масивах та на природоохоронних територіях.

Важливим чинником також є державна політика у сфері туризму. Реалізація програм підтримки туристичної галузі, розвиток регіональних туристичних стратегій, модернізація інфраструктури та залучення інвестицій сприяють підвищенню конкурентоспроможності рекреаційного туризму України. Значна увага приділяється розвитку внутрішнього туризму як важливого інструменту економічного відновлення регіонів у післявоєнний період.

Таким чином, розвиток рекреаційного туризму в Україні визначається комплексом взаємопов'язаних чинників. Основними серед них є багата природно-рекреаційна ресурсна база, наявність лікувально-оздоровчих ресурсів, зростання потреб населення у відпочинку та оздоровленні, психологічні наслідки війни, обмеження виїзду за кордон, економічні умови, розвиток туристичної інфраструктури та державна підтримка галузі. В

сучасних умовах рекреаційний туризм набуває особливого значення як засіб відновлення здоров'я населення та важливий напрям соціально-економічного розвитку України.

1.3 Сучасні тенденції розвитку рекреаційного туризму в Україні

Рекреаційний туризм - це вид туристичної діяльності, основною метою якого є відпочинок, оздоровлення та відновлення фізичних, психічних і емоційних сил людини. Він передбачає тимчасовий виїзд особи за межі місця постійного проживання для проведення дозвілля, покращення самопочуття, зміцнення здоров'я та відновлення працездатності. На відміну від ділового чи професійного туризму, рекреаційний туризм не пов'язаний із виконанням трудових обов'язків або отриманням прибутку під час подорожі. Основною його метою є задоволення потреб людини у відпочинку та рекреації.

Основні ознаки рекреаційного туризму:

1. метою подорожі є відпочинок та оздоровлення;
2. здійснюється у вільний від роботи або навчання час;
3. спрямований на відновлення фізичних і психологічних сил людини;
4. передбачає використання рекреаційних ресурсів (лісів, гір, водойм, курортів, санаторіїв);
5. сприяє покращенню здоров'я та емоційного стану людини.

Рекреаційний туризм в Україні впродовж останніх років зазнає суттєвих трансформацій під впливом соціально-економічних, політичних та безпекових чинників. Повномасштабна війна, зміна туристичних потреб населення, розвиток реабілітаційних програм та переорієнтація туристичних потоків на внутрішній ринок зумовили формування нових тенденцій у розвитку рекреаційної сфери. У сучасних умовах рекреаційний туризм набуває не лише економічного, а й важливого соціального значення, виконуючи функції оздоровлення, психологічної підтримки та реабілітації населення.

Однією з найважливіших тенденцій є зростання ролі рекреаційного туризму як засобу фізичної та психологічної реабілітації населення. В умовах

війни мільйони українців перебувають під впливом постійного стресу, тривоги та психоемоційного навантаження. Тому відпочинок у природному середовищі, санаторно-курортне лікування та рекреаційні подорожі все частіше розглядаються як важливі складові відновлення психічного здоров'я. Сучасні наукові дослідження підкреслюють зростання значення реабілітаційного та оздоровчого туризму для ветеранів війни, військовослужбовців, внутрішньо переміщених осіб та членів їхніх сімей.

Важливою тенденцією є розвиток державних і регіональних програм реабілітації та оздоровлення. Після початку повномасштабної війни значна увага приділяється створенню умов для фізичного та психологічного відновлення військових і цивільного населення. На державному рівні активно обговорюються та впроваджуються проекти, пов'язані з концепцією «реабілітації через подорожі», які передбачають використання туристичних ресурсів для відновлення ветеранів, членів їхніх родин та осіб, які постраждали внаслідок воєнних дій. Державне агентство розвитку туризму наголошує, що сучасний туризм в Україні виконує функцію відновлення сил, соціальної адаптації та психологічного перезавантаження громадян.

Ще однією характерною тенденцією є суттєве зростання попиту на так званий «спокійний відпочинок». Якщо до 2022 року значна частина туристів орієнтувалася на активні розваги, масові заходи та закордонні подорожі, то нині все більше людей обирають усамітнення, природні ландшафти, невеликі туристичні комплекси та оздоровчі програми. Популярністю користуються лісові території, гірські місцевості, екоферми, заміські комплекси та санаторно-курортні заклади. Основними мотивами таких подорожей є бажання відновити емоційну рівновагу, знизити рівень стресу та тимчасово дистанціюватися від негативного інформаційного середовища.

Однією з найбільш помітних сучасних тенденцій є регіональна концентрація туристичних потоків у Карпатському регіоні. В умовах війни саме західні області України стали основним центром рекреаційного туризму.

Карпати поєднують кілька важливих переваг: відносну безпеку, сприятливі природно-кліматичні умови, розвинену туристичну інфраструктуру та значний лікувально-оздоровчий потенціал. У результаті Карпатський регіон перетворився на головний осередок внутрішнього рекреаційного туризму країни. Дослідники зазначають, що попит на внутрішні туристичні подорожі суттєво зріс, а Карпати стали найпопулярнішим напрямом для відпочинку та оздоровлення населення.

Паралельно спостерігається активний розвиток реабілітаційного туризму. Реабілітаційний туризм - це вид туризму, спрямований на відновлення фізичного, психічного та соціального здоров'я людини шляхом поєднання рекреаційних, лікувально-оздоровчих, психологічних та соціально-адаптаційних заходів у спеціально організованих туристичних умовах. Цей напрям поєднує оздоровлення, медичну допомогу, психологічну підтримку та рекреаційні послуги. Особливого значення він набуває для ветеранів війни, військовослужбовців, осіб з інвалідністю та внутрішньо переміщених осіб. Науковці відзначають, що після завершення війни потреба у реабілітаційних послугах лише зростатиме, що створює передумови для формування нової спеціалізації українських рекреаційних територій. Найбільші перспективи розвитку такого виду туризму мають Карпатський регіон, Львівська область та курортні території з розвиненою санаторно-курортною базою.

Суттєвою тенденцією є розвиток інклюзивного туризму. Інклюзивний туризм - це вид туристичної діяльності, який забезпечує рівний доступ до туристичних послуг, об'єктів та інфраструктури для всіх категорій населення незалежно від віку, стану здоров'я, фізичних можливостей чи інших особливостей. Внаслідок війни збільшується кількість осіб, які потребують спеціально адаптованого туристичного середовища. Йдеться про людей з інвалідністю, ветеранів із пораненнями, осіб похилого віку та інші маломобільні групи населення. Тому дедалі більшої актуальності набуває створення безбар'єрного середовища, доступної туристичної інфраструктури

та спеціалізованих рекреаційних програм. Інклюзивний туризм розглядається як важливий інструмент соціальної адаптації та реінтеграції населення у післявоєнний період.

Ще однією сучасною тенденцією є популяризація екологічного туризму. Екологічний туризм (екотуризм) - це вид туристичної діяльності, що передбачає подорожі до природних територій з метою відпочинку, пізнання природи та культурних особливостей місцевого населення за умови мінімального впливу на навколишнє середовище та сприяння його збереженню.

Зростання уваги до екологічних проблем, прагнення до здорового способу життя та бажання відпочивати в природному середовищі стимулюють розвиток екотуризму. Все більше туристів обирають національні природні парки, заповідники, гірські маршрути та природоохоронні території. Це сприяє збереженню природної спадщини та формуванню принципів сталого розвитку туризму.

Важливою характеристикою сучасного етапу є цифровізація рекреаційного туризму. Туристичні підприємства активно використовують онлайн-бронювання, мобільні додатки, соціальні мережі та цифрові платформи для просування своїх послуг. Це значно спрощує процес організації відпочинку та сприяє підвищенню конкурентоспроможності туристичних дестинацій. Цифрові технології також допомагають популяризувати менш відомі рекреаційні території та залучати нові категорії туристів.

Серед новітніх тенденцій варто виділити посилення ролі внутрішнього туризму. Внутрішній туризм - це подорожі громадян та осіб, які постійно проживають на території держави, в межах цієї держави без перетину її державного кордону з метою відпочинку, оздоровлення, пізнання, ділових поїздок, навчання або інших цілей, не пов'язаних із здійсненням оплачуваної діяльності в місці тимчасового перебування.

Через безпекові ризики, економічні обмеження та складнощі міжнародних подорожей значна частина громадян обирає відпочинок у межах країни. Це стимулює розвиток локальних туристичних маршрутів, рекреаційних центрів та нових форм туристичних послуг. Внутрішній туризм стає важливим інструментом підтримки економіки регіонів та відновлення туристичної галузі України.

Отже, сучасний розвиток рекреаційного туризму в Україні характеризується переорієнтацією на внутрішній ринок, посиленням ролі оздоровлення та реабілітації, зростанням попиту на спокійний відпочинок у природному середовищі, концентрацією туристичних потоків у Карпатському регіоні, розвитком інклюзивного та екологічного туризму, а також активним впровадженням цифрових технологій. Ці тенденції свідчать про адаптацію туристичної галузі до сучасних викликів та формування нових напрямів її подальшого розвитку.

Висновок до розділу 1

У першому розділі було розглянуто теоретичні засади рекреаційного туризму та проаналізовано сучасні особливості його розвитку в Україні. Встановлено, що рекреаційний туризм є одним із найважливіших видів туристичної діяльності, основною метою якого є відновлення фізичних, психічних та емоційних сил людини, зміцнення здоров'я і забезпечення повноцінного відпочинку. Його розвиток сприяє підвищенню якості життя населення, збереженню трудового потенціалу суспільства та стимулює соціально-економічний розвиток регіонів.

Дослідження поняття та видів рекреаційного туризму дозволило визначити його багатофункціональний характер та тісний зв'язок із природними, соціальними та економічними процесами. Було встановлено, що сучасний рекреаційний туризм охоплює широкий спектр напрямів, серед яких оздоровчий, курортний, екологічний, реабілітаційний, інклюзивний та інші види туризму, орієнтовані на задоволення потреб різних категорій населення.

У ході аналізу чинників розвитку рекреаційного туризму в Україні з'ясовано, що визначальну роль відіграють значні природно-рекреаційні ресурси держави, наявність лікувально-оздоровчої бази, сприятливі кліматичні умови, розвиток туристичної інфраструктури та зростання потреб населення у відпочинку й оздоровленні. Особливої актуальності рекреаційний туризм набув в умовах воєнного стану, коли значна частина населення потребує психологічного відновлення, а внутрішній туризм став однією з основних форм організації дозвілля та рекреації.

Встановлено, що сучасний розвиток рекреаційного туризму в Україні характеризується низкою нових тенденцій. Серед них особливе значення мають розвиток реабілітаційного та інклюзивного туризму, зростання попиту на спокійний відпочинок у природному середовищі, популяризація екологічного туризму, цифровізація туристичних послуг та посилення ролі внутрішнього туризму. Важливою особливістю сучасного етапу є концентрація туристичних потоків у Карпатському регіоні, який завдяки природним ресурсам, розвиненій інфраструктурі та відносній безпеці став провідним центром рекреаційного туризму в Україні.

Отже, рекреаційний туризм в Україні має значний потенціал для подальшого розвитку та відіграє важливу роль у забезпеченні фізичного, психологічного і соціального благополуччя населення. Незважаючи на виклики, пов'язані з воєнними діями та економічною нестабільністю, галузь демонструє здатність адаптуватися до нових умов, формуючи перспективні напрями розвитку, орієнтовані на оздоровлення, реабілітацію та стале використання рекреаційних ресурсів країни.

РОЗДІЛ 2 СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОГО ТУРИЗМУ В ЯРЕМЧІ

2.1 Історичні передумови розвитку рекреаційного туризму в м. Яремче (польський та радянський період)

Місто Яремче є одним із найвідоміших рекреаційно-туристичних центрів Українських Карпат. Формування його туристично-рекреаційного потенціалу розпочалося ще наприкінці XIX століття, коли завдяки вигідному географічному розташуванню, сприятливим кліматичним умовам та мальовничим природним ландшафтам територія стала привабливою для відпочинку та оздоровлення населення. Особливого розвитку рекреаційний туризм у Яремчі набув у польський та радянський періоди, які заклали основу сучасної туристичної інфраструктури регіону.

У міжвоєнний період (1919 - 1939 рр.), коли територія сучасної Івано-Франківської області входила до складу Польської Республіки, Яремче активно розвивалося як кліматичний та бальнеологічний курорт. Значним поштовхом для розвитку туризму стало будівництво залізничної лінії Станіславів - Вороненка наприкінці XIX століття, що забезпечило зручне транспортне сполучення з великими містами Галичини та Польщі. Завдяки цьому Яремче стало популярним місцем літнього відпочинку для представників польської інтелігенції, чиновників та заможних верств населення.

У 1920 - 1930-х роках у Яремчі активно будувалися вілли, пансіонати, готелі та санаторії. Курорт мав добре розвинену туристичну інфраструктуру для того часу: функціонували туристичні притулки, ресторани, місця для прогулянок і відпочинку. Важливу роль у популяризації регіону відігравали польські туристичні товариства, зокрема Польське Татранське товариство (Polskie Towarzystwo Tatrzańskie), яке займалося маркуванням туристичних маршрутів, будівництвом туристичних об'єктів та організацією екскурсій.

Основними рекреаційними ресурсами Яремча в цей період були сприятливий гірський клімат, хвойні ліси, річка Прут та мальовничі карпатські ландшафти. Курорт спеціалізувався переважно на кліматолікуванні та активному відпочинку. Популярністю користувалися піші прогулянки гірськими маршрутами, відвідування природних пам'яток, зокрема водоспаду Пробій, а також знайомство з культурою та побутом гуцулів.

Після приєднання Західної України до Радянського Союзу у 1939 році розвиток рекреаційного туризму в Яремчі набув нових особливостей. У післявоєнний період радянська влада розглядала курортно-рекреаційну сферу як важливий елемент системи оздоровлення населення. Відповідно до державної політики значна увага приділялася розвитку санаторно-курортного лікування та організованого туризму.

У 1950 – 1980-х роках Яремче перетворилося на один із провідних кліматичних курортів Української РСР. Було збудовано численні санаторії, будинки відпочинку, туристичні бази та дитячі оздоровчі табори. Рекреаційні заклади перебували у віданні профспілок, державних підприємств та різних відомств, що забезпечувало масовий характер оздоровлення населення. Щороку курорт відвідували тисячі туристів з різних регіонів Радянського Союзу.

Важливим чинником розвитку рекреаційного туризму стало створення та розширення мережі туристичних маршрутів Карпатами. Організовувалися піші, велосипедні та лижні походи, екскурсії до природних та історико-культурних об'єктів регіону. Значна увага приділялася розвитку самодіяльного туризму, який був популярною формою активного відпочинку серед молоді.

У радянський період також активно розвивалася транспортна та комунальна інфраструктура Яремча. Поліпшувалося автомобільне сполучення, модернізувалася залізниця, будувалися нові житлові та громадські об'єкти. Це сприяло зростанню туристичних потоків та підвищенню доступності курорту.

Водночас розвиток туризму в радянський період мав певні обмеження. Туристична діяльність здійснювалася переважно в межах централізованої державної системи, що стримувало розвиток приватної ініціативи та підприємництва у сфері рекреації. Незважаючи на це, саме в цей час було сформовано значну матеріально-технічну базу, яка стала основою подальшого розвитку туристичної галузі після здобуття Україною незалежності.

Отже, польський та радянський періоди відіграли визначальну роль у становленні Яремча як одного з провідних рекреаційних центрів Карпатського регіону. Польський етап характеризувався розвитком курортної інфраструктури та популяризацією кліматичного відпочинку, тоді як радянський період відзначався масовим розвитком санаторно-курортної системи та створенням потужної матеріальної бази для рекреаційного туризму. Історичні передумови, сформовані в цей час, стали фундаментом для сучасного розвитку туристично-рекреаційного комплексу Яремча.

2.2 Стан розвитку туристично-рекреаційної діяльності в м. Яремче (туристичні потоки)

Туристично-рекреаційна діяльність є однією з провідних галузей економіки міста Яремче та Яремчанської міської територіальної громади. Завдяки унікальному природно-ресурсному потенціалу, вигідному географічному положенню, розвиненій туристичній інфраструктурі та багатій культурній спадщині регіон протягом багатьох років залишається одним із найпопулярніших туристичних центрів Українських Карпат.

У сучасній науковій літературі під туристично-рекреаційною діяльністю розуміють сукупність заходів, спрямованих на організацію відпочинку, оздоровлення, відновлення фізичних і психологічних сил людини, а також задоволення її культурних, пізнавальних та спортивних потреб шляхом використання природних, історико-культурних та соціально-економічних ресурсів території. Основою розвитку туристично-рекреаційної діяльності

виступають рекреаційні ресурси, які включають природні ландшафти, кліматичні умови, водні об'єкти, лісові масиви, історико-культурні пам'ятки та туристичну інфраструктуру.

Яремче належить до найбільш відвідуваних туристичних дестинацій Івано-Франківської області та Карпатського регіону загалом. Важливими факторами, що забезпечують його туристичну привабливість, є наявність гірських ландшафтів, річки Прут, значних лісових масивів, об'єктів природно-заповідного фонду, етнокультурної спадщини гуцульського краю та розгалуженої мережі туристичних маршрутів.

Сучасна структура туристично-рекреаційної діяльності Яремча включає:

1. рекреаційний туризм;
2. оздоровчий туризм;
3. екологічний туризм;
4. активний туризм;
5. гірськокожаний туризм;
6. культурно-пізнавальний туризм;
7. етнографічний туризм;
8. спортивний туризм;
9. подієвий туризм.

Особливе місце в туристичній спеціалізації міста займає рекреаційний туризм, який базується на використанні природно-кліматичних ресурсів території. Чисте гірське повітря, помірно континентальний клімат, мальовничі ландшафти та сприятливі умови для активного відпочинку забезпечують високий попит на рекреаційні послуги протягом усього року.

Одним із головних показників розвитку туристично-рекреаційної діяльності є туристичний потік. Під туристичним потоком розуміють сукупність туристів, які відвідують певну територію протягом визначеного періоду часу. Аналіз туристичних потоків дозволяє оцінити ефективність

функціонування туристичної галузі, рівень туристичної привабливості території та перспективи її подальшого розвитку.

До початку пандемії COVID-19 Яремче було одним із найпопулярніших туристичних центрів Українських Карпат. За даними місцевих органів влади та туристичних організацій, у 2018 році Яремчанський регіон відвідали понад 430 тис. туристів, а загальний туристичний потік у регіоні сягав понад 1,3 млн відвідувачів на рік. Це свідчить про високий рівень туристичної привабливості території та важливу роль туризму в соціально-економічному розвитку міста.

Значна частина відвідувачів прибувала з різних регіонів України, а також з Польщі, Німеччини, Чехії, Словаччини та інших країн Європи. Туристичний потік мав чітко виражений сезонний характер із двома піковими періодами: літнім та зимовим сезонами.

Літній туристичний сезон триває переважно з травня до вересня. У цей період основними мотивами подорожей є відпочинок на природі, оздоровлення, піший туризм, екскурсійна діяльність та знайомство з культурною спадщиною Гуцульщини. Найбільш популярними туристичними об'єктами є водоспад Пробій, скелі Довбуша, Карпатський національний природний парк, сувенірний ринок, численні оглядові майданчики та туристичні маршрути.

Зимовий сезон охоплює період з грудня до березня. Його популярність зумовлена близькістю до гірськолижних центрів Карпатського регіону, насамперед Буковеля, Ворохти та Татарова. У цей час значно зростає попит на послуги розміщення, харчування та організацію активного відпочинку.

Важливу роль у формуванні туристичних потоків відіграє транспортна доступність регіону. Яремче має залізничне та автомобільне сполучення з Івано-Франківськом, Львовом, Києвом та іншими великими містами України. Наявність транспортної інфраструктури сприяє збільшенню кількості туристів та забезпечує доступність рекреаційних ресурсів для широкого кола відпочивальників.

Станом на сьогодні в Яремчанській громаді функціонує значна кількість об'єктів туристичної інфраструктури. До них належать готелі, мотелі, санаторії, бази відпочинку, приватні садиби, ресторани, кафе, туристичні комплекси та екскурсійні бюро. Значного поширення набув сільський зелений туризм, що дозволяє туристам ознайомитися з традиційним побутом місцевого населення та особливостями гуцульської культури.

В останні роки спостерігається тенденція до диверсифікації туристичного продукту. Якщо раніше основою туристичної спеціалізації був переважно сезонний відпочинок, то нині активно розвиваються нові види туристичної діяльності: велотуризм, кінний туризм, гастрономічний туризм, етнографічні тури, екологічні маршрути та різноманітні фестивальні заходи. Це сприяє збільшенню тривалості перебування туристів та зменшенню сезонних коливань туристичних потоків.

Після початку повномасштабної війни в Україні туристична сфера Яремча зазнала певних трансформацій. У перші місяці спостерігалось різке скорочення туристичних потоків, однак згодом регіон став одним із відносно безпечних центрів внутрішнього туризму. Значна кількість внутрішньо переміщених осіб тимчасово проживала в туристичних закладах громади, що частково компенсувало втрати туристичної галузі.

Сьогодні основну частину туристичного потоку становлять внутрішні туристи. Найбільша кількість відвідувачів прибуває з Києва, Львова, Тернополя, Хмельницького, Вінниці, Одеси та інших великих міст України. Зростає популярність короткострокових туристичних поїздок тривалістю від двох до п'яти днів, що відповідає сучасним тенденціям розвитку внутрішнього туризму.

Серед основних проблем розвитку туристично-рекреаційної діяльності Яремча варто виділити сезонність туристичних потоків, навантаження на природні комплекси в періоди туристичних піків, недостатній рівень розвитку

окремих елементів інженерної інфраструктури, проблему утилізації відходів та необхідність удосконалення системи управління туристичними ресурсами.

Водночас місто має значні конкурентні переваги. До них належать високий рівень природної привабливості території, сформований туристичний бренд, вигідне транспортно-географічне положення, різноманітність рекреаційних ресурсів та можливість цілорічного функціонування туристичної галузі.

Таким чином, сучасний стан туристично-рекреаційної діяльності Яремча характеризується стабільним розвитком внутрішнього туризму, поступовою модернізацією туристичної інфраструктури та розширенням спектра рекреаційних послуг. Незважаючи на наявність певних проблем і викликів, туристично-рекреаційна сфера залишається однією з ключових галузей економічного розвитку міста та має значний потенціал для подальшого зростання.

Таблиця 2.1-Динаміка надходжень туристичного збору в Яремчанській територіальній громаді у 2021-2024 рр.

Рік	Надходження туристичного збору, тис. грн	Темп приросту, %
2021	791,66	-
2022	3 696,00	+366,9
2023	4 202,37	+13,7
2024	5 173,92	+23,1

Примітка: показник 2022 р. розраховано на основі офіційних даних про приріст туристичного збору в 2023 році.

Дані таблиці 2.1 свідчать про стале зростання туристичної активності в Яремчанській територіальній громаді. Якщо у 2021 році надходження

туристичного збору становили лише 791,66 тис. грн, то вже у 2024 році цей показник досяг 5173,92 тис. грн, що більш ніж у 6 разів перевищує рівень 2021 року. Особливо стрімке зростання спостерігалось у 2022 році, що було пов'язано зі збільшенням внутрішніх туристичних потоків та переміщенням населення до відносно безпечних регіонів Західної України. У 2023-2024 роках позитивна динаміка збереглася, що свідчить про поступове відновлення та розвиток туристично-рекреаційної діяльності в умовах воєнного стану. За обсягами туристичного збору Яремчанська громада стабільно посідає друге місце в Івано-Франківській області після Поляницької громади, на території якої розташований гірськолижний курорт Буковель.

2.3 Інфраструктурне забезпечення розвитку рекреаційного туризму у м. Яремче

Ефективне функціонування рекреаційного туризму неможливе без належного рівня розвитку туристичної інфраструктури. Туристична інфраструктура являє собою сукупність підприємств, установ, організацій та об'єктів, які забезпечують задоволення потреб туристів під час подорожі та відпочинку. До основних елементів туристичної інфраструктури належать заклади розміщення, лікувально-оздоровчі установи, підприємства харчування, транспортна система, засоби зв'язку, інформаційне забезпечення та об'єкти дозвілля.

Яремче є одним із найбільш розвинених туристично-рекреаційних центрів Українських Карпат. Високий рівень туристичної привабливості міста зумовив формування розгалуженої інфраструктурної мережі, яка забезпечує можливість цілорічного прийому туристів та відпочивальників.

Заклади розміщення та оздоровчі комплекси

Однією з основних складових рекреаційної інфраструктури Яремча є система розміщення туристів. На території громади функціонують готелі, туристичні комплекси, пансіонати, санаторії, бази відпочинку, приватні садиби

та котеджі. Значна частина закладів поєднує послуги проживання з оздоровчими та рекреаційними послугами.

Важливе місце серед оздоровчих закладів займає оздоровчий комплекс «Карпати», який розташований у лісовій зоні на околиці Яремча. Комплекс функціонує на висоті близько 585 м над рівнем моря та спеціалізується на відпочинку й оздоровленні населення в умовах сприятливого карпатського клімату. Його природне розташування створює умови для кліматотерапії, рекреаційних прогулянок та відновлення фізичного стану відпочивальників.

Значного поширення в Яремчі набули готельні комплекси зі SPA-центрами, басейнами, саунами, соляними кімнатами, фітнес-залами та оздоровчими програмами. Більшість сучасних туристичних комплексів орієнтуються не лише на проживання туристів, а й на надання комплексних рекреаційних послуг, що відповідає сучасним тенденціям розвитку wellness-туризму.

За останні роки особливо активно розвивається сектор приватного розміщення. Значна кількість місцевих мешканців надає послуги зеленого туризму через садиби та котеджі. Така форма розміщення дозволяє туристам ознайомитися з традиційним гуцульським побутом, місцевою кухнею та культурними традиціями регіону.

Санаторно-курортна та лікувально-оздоровча база

Рекреаційний потенціал Яремча значною мірою базується на сприятливих природно-кліматичних умовах. Основними лікувальними чинниками є чисте гірське повітря, підвищена концентрація фітонцидів хвойних лісів, помірний рівень вологості та комфортний температурний режим.

Ще з початку ХХ століття Яремче розвивалося як кліматичний курорт. У радянський період тут функціонували санаторії та профілакторії для лікування захворювань органів дихання, серцево-судинної системи та нервових розладів. Сьогодні традиції оздоровчого туризму продовжують численні рекреаційні

комплекси, які пропонують програми відновлення здоров'я, SPA-послуги, масажі, водні процедури та фітотерапію.

Важливою перевагою Яремча є близькість до природоохоронних територій Карпатського національного природного парку. Перебування в умовах природного середовища позитивно впливає на фізичне та психологічне здоров'я людини, що сприяє розвитку рекреаційного та оздоровчого туризму.

Дитячі оздоровчі табори та туристичні бази

Складовою рекреаційної інфраструктури Яремчанського регіону є мережа дитячих оздоровчих закладів та туристичних баз. Вони забезпечують організацію відпочинку дітей, молоді та студентів.

Одним із відомих закладів є туристична база «Прут», яка функціонує як осередок дитячого та молодіжного туризму. Заклад використовується для проведення екскурсійних програм, туристичних змагань, навчально-польових практик та оздоровчих заходів.

Поблизу Яремча функціонують також дитячі оздоровчі комплекси та табори, які спеціалізуються на організації літнього відпочинку дітей, спортивних зборів та туристично-краєзнавчих програм. Їхня діяльність сприяє розвитку дитячого та молодіжного туризму в регіоні.

Транспортна інфраструктура

Важливим фактором розвитку рекреаційного туризму є транспортна доступність території. Яремче має вигідне транспортно-географічне положення та добре розвинену транспортну мережу.

Основною транспортною артерією є автомобільна дорога національного значення Н-09 «Мукачеве - Львів», яка проходить через місто та забезпечує транспортний зв'язок із Івано-Франківськом, Львовом, Ужгородом, Раховом та іншими населеними пунктами Карпатського регіону.

Значну роль відіграє залізничний транспорт. Через Яремче проходить залізнична лінія Івано-Франківськ - Рахів, яка забезпечує регулярне сполучення з Києвом, Львовом, Одесою, Харковом, Дніпром та іншими

містами України. Наявність залізничного вокзалу суттєво підвищує туристичну доступність курорту.

У місті функціонує автостанція, яка забезпечує регулярні автобусні перевезення до Івано-Франківська, Чернівців, Львова, Тернополя та інших регіональних центрів. Розвинена також мережа приватних трансферних послуг до Буковеля, Ворохти, Татарова та інших туристичних центрів Карпат.

Транспортна доступність Яремча є одним із ключових чинників формування стабільних туристичних потоків протягом усього року.

Інфраструктура зв'язку та інформаційного забезпечення

Сучасний розвиток рекреаційного туризму неможливий без належного рівня цифрової інфраструктури. У Яремчі функціонують мережі мобільного зв'язку провідних українських операторів, забезпечується покриття стандартів 4G, а більшість туристичних закладів надає доступ до бездротового інтернету.

Важливу роль відіграють електронні сервіси бронювання житла, туристичні інформаційні портали та цифрові навігаційні системи. Значна частина туристичних підприємств має власні вебсайти та сторінки в соціальних мережах, що сприяє просуванню туристичного продукту Яремча на національному та міжнародному ринках.

Також у місті функціонують банківські установи, банкомати, поштові відділення, туристично-інформаційні центри та інші об'єкти сервісної інфраструктури, які забезпечують комфортне перебування туристів.

Таким чином, Яремче володіє добре розвиненим інфраструктурним забезпеченням рекреаційного туризму, наведено в таблиці 2.2. Місто має розгалужену мережу закладів розміщення, оздоровчих комплексів, туристичних баз та об'єктів дозвілля. Важливими перевагами є наявність санаторно-курортної бази, розвиненої транспортної мережі та сучасної інфраструктури зв'язку. Саме поєднання природних рекреаційних ресурсів та сучасної туристичної інфраструктури створює передумови для подальшого

розвитку рекреаційного туризму та зміцнення позицій Яремча як одного з провідних туристичних центрів Українських Карпат.

Таблиця 2.2-Основні об'єкти рекреаційно-туристичної інфраструктури м. Яремче

Складова інфраструктури	Характеристика	Значення для розвитку рекреаційного туризму	Приклади в м. Яремче
Готелі та готельні комплекси	Готелі різних категорій, туристичні комплекси, SPA-готелі	Забезпечують проживання туристів протягом року	«Romantik Spa Hotel», «Wellland Hotel», «Карпатські зорі»
Приватні садиби та котеджі	Садиби зеленого туризму, апартаменти, котеджі	Сприяють розвитку сільського та екотуризму	Садиби «У Марічки», «Гуцульська хата», приватні котеджі Яремчанської громади
Санаторно-оздоровчі заклади	Оздоровчі комплекси, профілакторії, SPA-центри	Забезпечують оздоровлення та відновлення здоров'я	SPA-центри при готелях «Romantik Spa Hotel», «Wellland Hotel»
Бази відпочинку	Туристичні бази та рекреаційні комплекси	Організація сімейного та групового відпочинку	Туристичний Комплекс «Ведмежа гора», відпочинкові комплекси Яремчанщини
Дитячі табори	Літні оздоровчі	Розвиток дитячого та	Дитячі оздоровчі табори та рекреаційні

	заклади для дітей та молоді	молодіжного туризму	комплекси регіону
Заклади харчування	Ресторани, кафе, колиби, заклади гуцульської кухні	Забезпечують харчування туристів	Ресторан «Гуцульщина», колиба «У Якова», ресторан «Карпатська вежа»
Туристичні агентства	Екскурсійні бюро та туристичні оператори	Організація туристичних маршрутів та екскурсій	Туристично-інформ. Маційний центр Яремче, місцеві туристичні оператори
Транспортна інфраструктура	Автомобільні дороги, залізниця, автостанція	Забезпечує доступність туристичної дестинації	Залізнична станція Яремче, автостанція Яремче, Автомобільна дорога Н-09
Інформаційна інфраструктура	Туристично-інформаційні центри, вебресурси	Інформаційне забезпечення туристів	Туристично-інформаційний центр Яремче, офіційний туристичний портал громади
Об'єкти дозвілля	Сувенірний ринок, музеї, рекреаційні локації	Урізноманітнення туристичного продукту	Водоспад Пробій, сувенірний ринок Яремче, Музей етнографії та екології Карпатського краю

Таблиця 2.3-Оцінка інфраструктурного забезпечення рекреаційного туризму в м. Яремче

Вид інфраструктури	Рівень розвитку	Характеристика стану
Засоби розміщення	Високий	Значна кількість готелів, садиб та рекреаційних комплексів
Оздоровча база	Низький	Обмежені можливості для надання комплексних оздоровчих та рекреаційних послуг.
Транспортна доступність	Високий	Автомобільне та залізничне сполучення з великими містами
Туристичне обслуговування	Високий	Розвинена мережа екскурсійних послуг
Інформаційне забезпечення	Середній	Наявність туристичних сайтів та інформаційних центрів
Інженерна інфраструктура	Середній	Потребує модернізації окремих комунальних систем

Інфраструктура дозвілля	Високий	Значна кількість природних та культурних атракцій
Цифрова інфраструктура	Високий	Покриття мобільним зв'язком та мережею Інтернет

Аналіз інфраструктурного забезпечення рекреаційного туризму в м. Яремче, наведено в таблиці 2.3 і свідчить про достатньо високий рівень розвитку основних складових туристичної інфраструктури. Найкраще розвиненими є сфери розміщення туристів, транспортного забезпечення та організації дозвілля. Водночас подальшого вдосконалення потребують лікувально-оздоровча база, інженерно-комунальна інфраструктура та система управління туристичними потоками. Загалом наявний інфраструктурний потенціал створює сприятливі умови для подальшого розвитку рекреаційного туризму та підвищення конкурентоспроможності Яремча на туристичному ринку України.

2.4 Перспективи розвитку рекреаційного туризму шляхом реалізації проєкту «Будинок здоров'я»

Сучасні тенденції розвитку туристично-рекреаційної сфери свідчать про зростання попиту на оздоровчий, медичний та wellness-туризм. Особливої актуальності такі послуги набули в умовах повномасштабної війни в Україні, коли значна кількість військовослужбовців та цивільного населення потребує фізичної та психологічної реабілітації. У зв'язку з цим перспективним напрямом розвитку рекреаційного туризму в місті Яремче може стати реалізація інвестиційного проєкту багатофункціонального рекреаційно-оздоровчого центру «Будинок здоров'я».

Запропонований проєкт передбачає створення сучасного комплексу оздоровлення, відпочинку та реабілітації на базі недобудованого об'єкта в

центральної частині міста Яремче. Вигідне розташування, наявність природних рекреаційних ресурсів, транспортна доступність та сформований туристичний бренд міста створюють сприятливі умови для реалізації такого масштабного інвестиційного проєкту.

Основною метою створення центру є надання комплексних рекреаційних, реабілітаційних, оздоровчих та туристичних послуг для населення України, військовослужбовців, ветеранів війни, членів їхніх сімей та іноземних туристів.

Очікується, що після введення в експлуатацію центр зможе одночасно обслуговувати до 100 осіб на добу та стане одним із найбільших об'єктів оздоровчого туризму в Карпатському регіоні

2.4.1 Обґрунтування проєкту «Будинок здоров'я»

Обґрунтування створення рекреаційного центру «Будинок здоров'я» який візуальзований на рис 2.4.1 базується на необхідності розширення спектру оздоровчих та реабілітаційних послуг у Карпатському регіоні. В останні роки спостерігається стійка тенденція до зростання попиту на рекреаційно-оздоровчий туризм, SPA-відпочинок, психологічну реабілітацію та програми відновлення здоров'я.

Рис. 2.4.1 - Візуалізація проєкту оздоровчо-рекреаційного комплексу «Будинок здоров'я» в м. Яремче

Проєкт передбачає будівництво сучасного багатофункціонального комплексу у дві черги, генеральний план території зображений на рис. 2.4.2

Перша черга будівництва:

1. реконструкція існуючого довгобуду;
2. спорудження трьохповерхового лікувально-рекреаційного корпусу;
3. облаштування медико-реабілітаційного центру;
4. створення SPA-комплексу;
5. будівництво басейну та фізкультурно-оздоровчих залів;
6. облаштування паркінгу;
7. благоустрій території.

Рис.2.4.2 Генеральний план території «Будинок здоров'я»

Друга черга будівництва:

1. спорудження п'ятиповерхового готелю сімейного типу;
2. створення конференц-залів;
3. облаштування дитячої рекреаційної зони;
4. розширення номерного фонду;
5. створення додаткових зон відпочинку.

Загальна вартість проєкту оцінюється приблизно у 1,2 млрд грн.

Етапи фінансування інвестиційного проєкту наведено в таблиці 2.4

Таблиця 2.4-Орієнтовний план фінансування проєкту «Будинок здоров'я»

Етап	Основні роботи	Частка інвестицій	Сума, млн грн
I етап	Проєктування, дозвільна документація, експертизи	5 %	60
II етап	Реконструкція довгобуду, будівництво основного корпусу	35 %	420
III етап	Будівництво SPA-комплексу, басейнів, лікувальної бази	25 %	300
IV етап	Будівництво готелю сімейного типу	20 %	240

V етап	Закупівля обладнання, меблів, благоустрій території	10 %	120
VI етап	Маркетинг, запуск та введення в експлуатацію	5 %	60
Разом:	-	100 %	1200

Основними джерелами фінансування можуть виступати:

1. державні інвестиційні програми;
2. міжнародні грантові програми;
3. приватні інвестори;
4. кошти міжнародних фондів підтримки ветеранів та реабілітації населення.

Реалізація проєкту дозволить створити понад 150 нових робочих місць, збільшити туристичний потік до Яремча, підвищити надходження до місцевого бюджету та зміцнити позиції міста як провідного центру оздоровчого туризму України.

2.4.2 Огляд можливих послуг майбутнього центру

Важливою перевагою проєкту «Будинок здоров'я» стане комплексний підхід до оздоровлення людини, який поєднуватиме медичні, рекреаційні, психологічні та wellness-послуги.

Водні та SPA-процедури

До цієї групи належать:

1. плавальний басейн;

- 2.гідромасажні басейни;
- 3.джакузі;
- 4.контрастні басейни;
- 5.підводний масаж;
6. акватерапія;
7. водна гімнастика.

Такі процедури сприяють покращенню кровообігу, зміцненню серцево-судинної системи та загальному відновленню організму.

Банні комплекси та термотерапія

Планується функціонування:

1. фінської сауни;
- 2.римської терми;
3. турецького хамаму;
- 4.інфрачервоної сауни;
- 5.соляної кімнати.

Термотерапія позитивно впливає на нервову систему, покращує обмін речовин та сприяє зміцненню імунітету.

Фізіотерапевтичні послуги

До комплексу фізіотерапевтичних процедур можуть входити:

- 1.електротерапія;
2. магнітотерапія;
- 3.ультразвукова терапія;
4. світлолікування;
- 5.інгаляційна терапія;
6. киснева терапія;
7. лікувальна фізкультура.

Зазначені процедури широко використовуються під час реабілітації після травм та захворювань.

Масажні послуги

Центр може надавати послуги які візуалізовані на рис 2.4.3

1. класичний масаж;
2. спортивний масаж;
3. лімфодренажний масаж;
4. релаксаційний масаж;
5. антистресовий масаж;
6. реабілітаційний масаж.

Масажні процедури сприяють відновленню м'язової системи та покращують психоемоційний стан людини.

Психологічна реабілітація

Особлива увага приділятиметься роботі з військовослужбовцями та цивільними особами, які пережили стресові події.

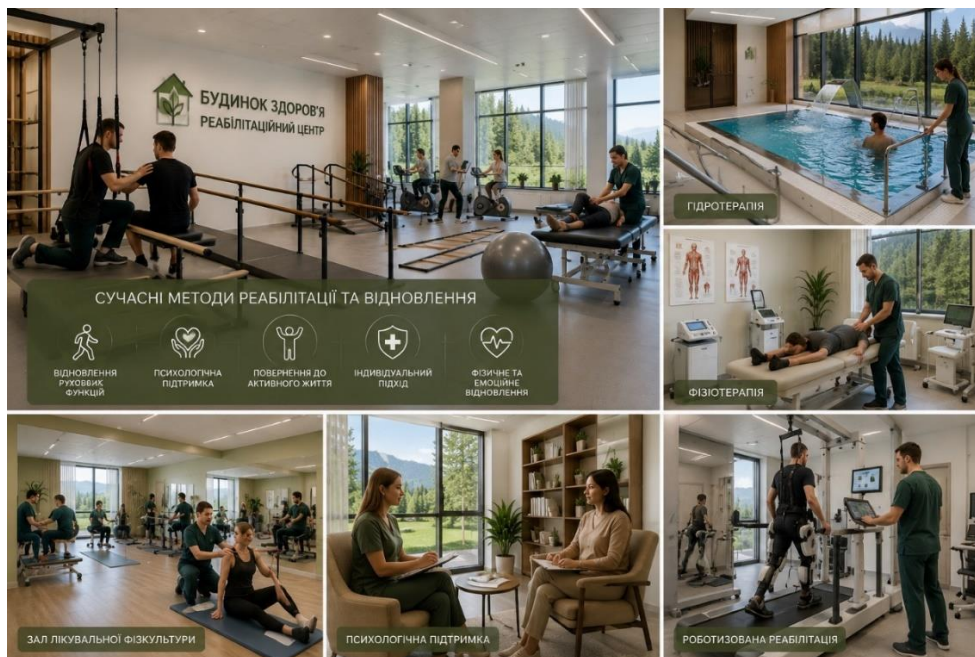

Рис.2.4.3 Сучасні методи відновлення та реабілітації в реабілітаційному центрі «Будинок здоров'я»

Плануються:

1. індивідуальні консультації психолога;
2. групова терапія;
3. Арт-терапія;

4. музикотерапія;
5. медитації;
6. антистресові програми;
7. психологічні тренінги.

Wellness та фітнес-послуги

Комплекс може включати:

1. заняття йогою;
2. пілатес;
3. дихальні практики;
4. заняття зі стретчингу;
5. фітнес-зал;
6. скандинавську ходьбу;
7. програми детоксикації організму.

Косметологічні та естетичні процедури

Передбачаються:

1. лікувальні обгортання;
2. грязьові процедури;
3. маски для обличчя та тіла;
4. пілінги;
5. ароматерапія;
6. фітотерапія;
7. SPA-догляд за тілом.

Рекреаційно-туристичні послуги

Для гостей центру можуть бути організовані:

1. піші маршрути Карпатами;
2. екскурсії територією Яремчанської громади;
3. велопогулянки;
4. зимові рекреаційні тури;

5. етнографічні програми;

6. гастрономічні тури.

Таким чином, створення центру «Будинок здоров'я» сприятиме формуванню нового туристично-рекреаційного продукту в Яремчі, який поєднуватиме оздоровлення, реабілітацію, відпочинок та туристичну діяльність. Реалізація проєкту дозволить підвищити конкурентоспроможність регіону на ринку рекреаційних послуг, збільшити туристичні потоки та забезпечити сталий розвиток туристичної галузі міста.

Висновки до розділу 2

У результаті дослідження сучасного стану та перспектив розвитку рекреаційного туризму в місті Яремче встановлено, що дана територія є одним із провідних рекреаційно-туристичних центрів Українських Карпат. Формування туристично-рекреаційної спеціалізації міста розпочалося ще наприкінці ХІХ століття та активно продовжувалося в польський і радянський періоди. Саме в цей час було закладено основу туристичної інфраструктури, сформовано курортну функцію території та створено передумови для подальшого розвитку оздоровчого й рекреаційного туризму.

Аналіз сучасного стану туристично-рекреаційної діяльності показав, що Яремче залишається одним із найбільш відвідуваних туристичних центрів Івано-Франківської області. Основу туристичних потоків становлять внутрішні туристи, які відвідують регіон з метою відпочинку, оздоровлення, активного туризму та знайомства з природною й культурною спадщиною Карпат. Незважаючи на складні соціально-економічні умови та наслідки воєнного стану, туристична сфера міста продовжує розвиватися та демонструє потенціал до подальшого зростання.

Водночас встановлено, що подальший розвиток туристично-рекреаційної сфери потребує модернізації окремих об'єктів інфраструктури, розширення спектра оздоровчих послуг, залучення інвестицій та впровадження інноваційних форм організації відпочинку й реабілітації населення.

Перспективним напрямом розвитку рекреаційного туризму в Яремчі запропоновано реалізацію інвестиційного проєкту «Будинок здоров'я». Проєкт передбачає створення сучасного багатофункціонального рекреаційно-оздоровчого центру, який поєднуватиме послуги проживання, оздоровлення, фізичної та психологічної реабілітації, SPA-відпочинку та туристичного обслуговування. Особливої актуальності проєкт набуває в умовах зростання потреб у реабілітації військовослужбовців, ветеранів війни та цивільного населення.

Отже, Яремче володіє значним природним, інфраструктурним та соціально-економічним потенціалом для подальшого розвитку рекреаційного туризму. Реалізація проєкту «Будинок здоров'я» може стати важливим чинником підвищення конкурентоспроможності міста на національному туристичному ринку, сприяти диверсифікації туристичних послуг та забезпечити сталий розвиток туристично-рекреаційного комплексу регіону в довгостроковій перспективі.

РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАПРОПОНОВАНОГО ПРОЄКТУ

3.1 Характеристика проєкту та структура інвестиційних витрат

Проєкт «Будинок здоров'я» передбачає створення сучасного рекреаційно-оздоровчого комплексу на території міста Яремче Івано-Франківської області. Основною метою проєкту є формування багатофункціонального центру оздоровлення, реабілітації та відпочинку, який забезпечуватиме надання якісних туристичних, рекреаційних і медико-реабілітаційних послуг для різних категорій населення. Реалізація проєкту спрямована на підвищення туристичної привабливості регіону, розвиток оздоровчого туризму та створення сучасної інфраструктури для фізичного і психологічного відновлення населення.

Актуальність реалізації проєкту обумовлена зростанням попиту на рекреаційні та реабілітаційні послуги в Україні. В умовах післявоєнного відновлення держави особливого значення набуває створення спеціалізованих центрів для реабілітації військовослужбовців, ветеранів війни, членів їхніх сімей та цивільного населення. Одночасно спостерігається стійка тенденція до збільшення попиту на wellness-послуги, SPA-відпочинок та оздоровчий туризм, що створює сприятливі умови для функціонування подібних комплексів.

Проєктом передбачено реконструкцію існуючого об'єкта незавершеного будівництва з подальшим створенням багатофункціонального комплексу, який забезпечуватиме повний цикл обслуговування відвідувачів - від проживання та харчування до проходження оздоровчих і реабілітаційних програм.

Вибір міста Яремче як місця реалізації проєкту є економічно та туристично обґрунтованим. Яремче належить до найбільш відомих туристичних центрів Карпатського регіону та характеризується значним природно-рекреаційним потенціалом. Місто має розвинену туристичну

інфраструктуру, вигідне транспортне сполучення, високий рівень туристичної впізнаваності та стабільний туристичний потік протягом року.

Унікальні природно-кліматичні умови, гірський ландшафт, хвойні ліси та сприятливий мікроклімат створюють додаткові переваги для розвитку оздоровчого та реабілітаційного туризму. Розташування комплексу в Яремче дозволить поєднати лікувально-реабілітаційні послуги з туристично-рекреаційною діяльністю, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності проєкту та забезпеченню стабільного попиту на послуги протягом року.

Організаційно-функціональна структура проєкту «Будинок здоров'я» наведена в рис 3.1.1 передбачає взаємодію кількох основних напрямів діяльності: лікувально-реабілітаційного, рекреаційно-оздоровчого, готельно-ресторанного, туристично-екскурсійного та адміністративно-управлінського. Координація роботи всіх структурних підрозділів здійснюватиметься адміністрацією комплексу, що забезпечить ефективне управління ресурсами та високий рівень якості послуг.

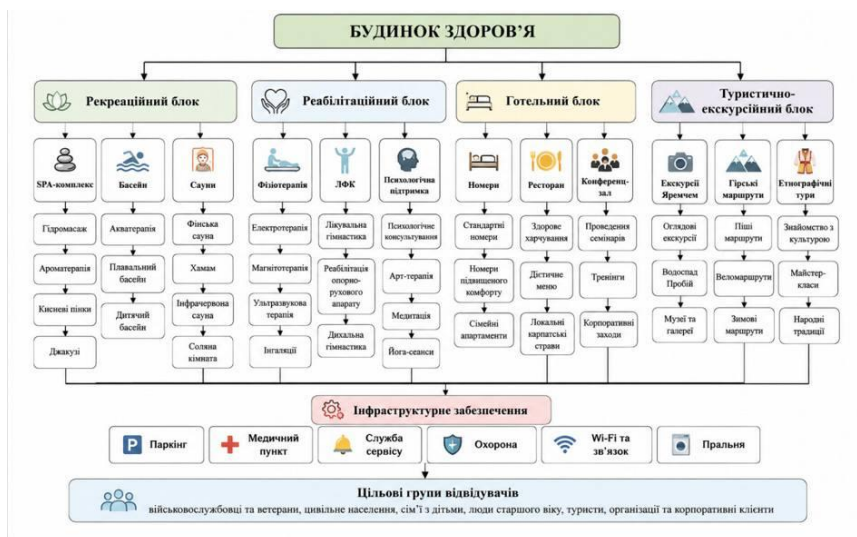

Рис. 3.1.1 - Організаційно-функціональна структура проєкту «Будинок здоров'я»

До складу комплексу входитимуть лікувально-реабілітаційний центр, фізіотерапевтичне відділення, кабінети психологічної підтримки, SPA-комплекс, басейни, сауни, фітнес-зона, конференц-зал, ресторанний комплекс, готель сімейного типу та туристично-екскурсійний центр. Комплекс забезпечуватиме повний цикл обслуговування відвідувачів - від проживання та харчування до проходження оздоровчих і реабілітаційних програм.

Проектна місткість комплексу становить до 100 відвідувачів одночасно. Враховуючи середньорічний коефіцієнт завантаження на рівні 70 %, прогнозована кількість клієнтів становитиме близько 25,5 тис. осіб на рік. Середня вартість комплексного пакета послуг, до якого входять проживання, харчування, оздоровчі процедури, SPA-послуги, психологічна підтримка та рекреаційні заходи, приймається на рівні 6000 грн на одну особу. Такий рівень цін відповідає ринковим умовам функціонування сучасних оздоровчих комплексів Карпатського регіону.

Реалізація проекту дозволить створити понад 150 нових робочих місць для медичного персоналу, реабілітологів, психологів, працівників туристичної сфери, готельно-ресторанного господарства та адміністративного персоналу.

Функціонування комплексу сприятиме:

1. розвитку оздоровчого та реабілітаційного туризму;
2. підвищенню туристичної привабливості Яремчанської громади;
3. збільшенню надходжень до місцевого бюджету;
4. розвитку малого та середнього бізнесу в регіоні;
5. створенню сучасної інфраструктури для відновлення фізичного та психологічного здоров'я населення;
6. покращенню соціально-економічного розвитку Карпатського регіону.

Для реалізації проекту необхідне залучення значних інвестиційних ресурсів. Загальний обсяг капітальних вкладень оцінюється у 600 млн грн. Детальніше в таблиці 3.1. Формування інвестиційного бюджету здійснювалося

з урахуванням вартості реконструкції будівель, створення інженерної інфраструктури, закупівлі спеціалізованого обладнання, оснащення готельного комплексу та благоустрою території.

Таблиця 3.1. Структура інвестиційних витрат проекту

Стаття витрат	I черга, млн грн	II черга, млн грн	Разом, млн грн
Будівельно-монтажні роботи	180	120	300
Інженерні мережі та комунікації	40	10	50
Медичне та реабілітаційне обладнання	70	10	80
Оснащення готельного комплексу	-	60	60
SPA та рекреаційна інфраструктура	30	20	50
Благоустрій території та паркінг	20	10	30
Проектні роботи та технічний нагляд	20	10	30
Разом	360	240	600

З метою підвищення ефективності управління інвестиційними ресурсами реалізацію проекту доцільно здійснювати у дві черги. Перша черга передбачає реконструкцію основного корпусу, створення лікувально-реабілітаційного центру, облаштування SPA-зони, інженерних мереж та благоустрій території. Друга черга включає будівництво готельного комплексу, конференц-простору, додаткових зон відпочинку та об'єктів туристичної інфраструктури.

3.2.SWOT-аналіз проекту «Будинок здоров'я»

Таблиця 3.2-SWOT-аналіз

Сильні сторони	Слабкі сторони
Вигідне розташування в центрі Яремча - одному з провідних туристичних центрів Карпатського регіону	Значний обсяг початкових інвестицій для реалізації проекту
Висока туристична привабливість регіону та сформований бренд Яремча	Необхідність залучення значних фінансових ресурсів на етапі будівництва та оснащення
Наявність природно-рекреаційних ресурсів для розвитку оздоровчого туризму	Потреба у висококваліфікованому медичному, реабілітаційному та сервісному персоналі
Поєднання рекреаційних, готельних та реабілітаційних послуг в одному комплексі	Залежність рівня завантаження від туристичного попиту
Можливість цілорічного функціонування комплексу	Значні витрати на утримання сучасної інфраструктури

Можливості	Загрози
Розвиток медичного та wellness- та реабілітаційного туризму в Україні	Економічна нестабільність та зміни купівельної спроможності населення
Залучення міжнародних грантів	Інфляційні ризики
Співпраця з ветеранськими програмами та реабілітаційними центрами	Посилення конкуренції
Зростання внутрішнього туризму та попиту на відпочинок у Карпатах	Воєнні та безпекові ризики
Розширення спектра послуг та створення нових туристичних продуктів	Зниження туристичного потоку у разі несприятливих зовнішніх факторів

Проведений SWOT-аналіз в таблиці 3.2. показує, що проєкт «Будинок здоров'я» має значний потенціал для реалізації завдяки вигідному розташуванню, високій туристичній привабливості Яремча та поєднанню декількох напрямів діяльності: оздоровлення, реабілітації, відпочинку та туристичного обслуговування. Основними проблемними аспектами є необхідність значних інвестиційних вкладень та забезпечення комплексу кваліфікованим персоналом, однак вони можуть бути компенсовані за рахунок стабільного попиту на оздоровчі послуги та можливості залучення додаткових джерел фінансування.

Реалізація проєкту «Будинок здоров'я» сприятиме збільшенню туристичного потоку до Яремча та підвищенню середньої тривалості

перебування відвідувачів. Завдяки створенню комплексного рекреаційно-оздоровчого продукту туристи отримають можливість не лише короткострокового відпочинку, а й проходження повноцінних програм оздоровлення та відновлення.

Функціонування комплексу позитивно впливатиме на діяльність місцевих підприємств туристичної сфери, зокрема закладів харчування, транспортних компаній, екскурсійних організацій, виробників місцевої продукції та інших суб'єктів малого бізнесу.

Конкурентні переваги проєкту «Будинок здоров'я»

У сучасних умовах розвитку туристично-рекреаційної сфери конкурентоспроможність об'єктів визначається не лише якістю послуг, а й здатністю створювати комплексний туристичний продукт. Проєкт «Будинок здоров'я» має низку конкурентних переваг, які створюють передумови для його успішного функціонування на ринку оздоровчого туризму України.

Однією з головних переваг проєкту є його географічне розташування. Яремче є одним із найбільш відомих туристичних центрів Карпатського регіону, що забезпечує стабільний туристичний потік та високий рівень впізнаваності території. Близькість до природних пам'яток, туристичних маршрутів та транспортної інфраструктури створює сприятливі умови для розвитку комплексу.

Важливою перевагою є використання природно-рекреаційного потенціалу регіону. Гірський клімат, чисте повітря, лісові ресурси та сприятливе природне середовище підвищують привабливість Яремча як місця для відпочинку, оздоровлення та психологічного відновлення.

Особливістю проєкту є комплексність послуг. На відміну від окремих готелів або SPA-закладів, «Будинок здоров'я» поєднуватиме проживання, харчування, оздоровчі процедури, фізичну реабілітацію, психологічну підтримку, SPA-послуги та туристичне обслуговування.

Значною конкурентною перевагою є соціальна спрямованість комплексу. Проект орієнтований не лише на туристів, а й на військовослужбовців, ветеранів, членів їхніх сімей та осіб, які потребують фізичного і психологічного відновлення. Це відповідає сучасним потребам суспільства та формує додатковий попит на послуги центру.

Ще однією перевагою є можливість цілорічної роботи. На відміну від сезонних туристичних об'єктів, «Будинок здоров'я» зможе функціонувати протягом усього року завдяки поєднанню рекреаційних, оздоровчих та реабілітаційних напрямів. Таким чином, основними конкурентними перевагами проекту є вигідне розташування, природний потенціал Яремча, комплексність послуг, соціальна значущість, можливість цілорічного функціонування та перспективи співпраці з державними і міжнародними програмами підтримки.

Проведений SWOT-аналіз свідчить, що проект «Будинок здоров'я» має низку суттєвих сильних сторін, які забезпечують його конкурентоспроможність на ринку рекреаційно-оздоровчих послуг. Насамперед це вигідне розташування в місті Яремче - одному з найпопулярніших туристичних центрів Карпатського регіону. Висока туристична привабливість території, сприятливі природно-кліматичні умови та наявність значного рекреаційного потенціалу створюють передумови для стабільного попиту на послуги комплексу.

Важливою перевагою проекту є комплексний характер послуг, що поєднує оздоровлення, реабілітацію, проживання, харчування, SPA-послуги та туристичне обслуговування. Це дозволяє формувати комплексний туристичний продукт і залучати різні категорії клієнтів. Додатковою перевагою виступає можливість цілорічного функціонування комплексу, що зменшує залежність від сезонних коливань туристичного попиту.

Разом із тим проект має певні слабкі сторони. Основною з них є значний обсяг початкових інвестицій, необхідних для реконструкції об'єкта, закупівлі

обладнання та створення сучасної інфраструктури. Також важливим фактором є потреба у залученні висококваліфікованого медичного, реабілітаційного та сервісного персоналу. Окремим ризиком залишається залежність завантаження комплексу від динаміки туристичного попиту та значні поточні витрати на утримання сучасного оздоровчого комплексу.

Зовнішнє середовище створює для проєкту значні можливості розвитку. Однією з ключових тенденцій є зростання попиту на медичний, оздоровчий та реабілітаційний туризм в Україні. Особливого значення набуває розвиток послуг фізичної та психологічної реабілітації військовослужбовців, ветеранів війни та цивільного населення. Додатковими можливостями є залучення міжнародних грантів, участь у державних програмах підтримки, співпраця з ветеранськими організаціями та розширення спектра туристичних і оздоровчих послуг.

Сприятливим фактором також виступає зростання внутрішнього туризму та популярності Карпатського регіону як центру відпочинку та оздоровлення. Це дозволяє прогнозувати стабільне зростання кількості потенційних відвідувачів комплексу.

Водночас реалізація проєкту супроводжується певними загрозами. До них належать економічна нестабільність, інфляційні процеси та можливе зниження купівельної спроможності населення. Суттєвими ризиками залишаються воєнна ситуація в країні та можливе скорочення туристичних потоків під впливом зовнішніх факторів. Крім того, на ринку туристично-рекреаційних послуг спостерігається поступове посилення конкуренції з боку інших оздоровчих комплексів і готельно-рекреаційних об'єктів Карпатського регіону.

Результати SWOT-аналізу підтверджують доцільність реалізації проєкту «Будинок здоров'я» та його високий потенціал розвитку. Наявні сильні сторони проєкту значною мірою переважають існуючі слабкі сторони, а зовнішні

можливості створюють сприятливі умови для його успішного функціонування у довгостроковій перспективі.

Проект відповідає сучасним тенденціям розвитку оздоровчого та реабілітаційного туризму, сприяє вирішенню соціально важливих завдань щодо відновлення здоров'я населення та забезпечує позитивний вплив на соціально-економічний розвиток міста Яремче і Карпатського регіону загалом. За умови ефективного управління інвестиціями, залучення кваліфікованого персоналу та активної маркетингової політики проєкт має високі шанси на успішну реалізацію та досягнення запланованих економічних і соціальних результатів.

3.3. Оцінка економічної та інвестиційної ефективності проєкту

Для оцінки доцільності реалізації проєкту «Будинок здоров'я» проведено прогнозування основних фінансово-економічних показників та визначено рівень його інвестиційної ефективності. Аналіз базується на прогнозних показниках діяльності комплексу, що враховують його місткість, середній рівень завантаження, вартість послуг та обсяг необхідних інвестицій.

Згідно з концепцією проєкту, центр зможе одночасно приймати до 100 відвідувачів на добу. Враховуючи сезонність туристичного попиту та можливі коливання завантаженості, доцільно прийняти середньорічний коефіцієнт завантаження на рівні 70 %.

Таким чином, прогнозна кількість відвідувачів за рік становитиме:

$$\text{Кількість клієнтів} = 100 \times 365 \times 0,70 = 25\,550 \text{ осіб на рік.}$$

Середня вартість комплексного пакета послуг (проживання, харчування, SPA-послуги, фізіотерапія, психологічна підтримка та рекреаційні програми) може становити близько 6 000 грн на одну особу.

Тоді прогнозний річний дохід складе:

$$\text{Дохід} = 25\,550 \times 6\,000 = 153\,300\,000 \text{ грн.}$$

Таким чином, прогнозований річний дохід комплексу становить 153,3 млн грн.

Для розрахунку прибутку прийнято, що операційні витрати становлять близько 60 % від річного доходу та включають витрати на оплату праці персоналу, енергоносії, утримання приміщень, харчування відвідувачів, закупівлю витратних матеріалів, маркетингову діяльність та адміністративні витрати.

Таблиця 3.3-Прогноз основних фінансових показників центру «Будинок здоров'я»

Показник	Значення
Максимальна місткість центру	100 осіб
Середнє завантаження	70 %
Кількість клієнтів за рік	25 550 осіб
Середня вартість пакета послуг	6 000 грн
Річний дохід	153,3 млн грн
Операційні витрати (заробітна плата, енергоносії, утримання, харчування тощо)	91,98 млн грн
Орієнтовний прибуток	61,32 млн грн
Загальний обсяг інвестицій	600 млн грн
Термін окупності	9,8 року

Для більш повної оцінки економічної доцільності реалізації проекту «Будинок здоров'я» проведено аналіз інвестиційної ефективності із застосуванням таких показників, як чиста приведена вартість (NPV), індекс прибутковості інвестицій (PI) та термін окупності проекту.

Використання даних показників дозволяє оцінити не лише простий період повернення вкладених коштів, а й врахувати фактор часу, оскільки майбутні доходи мають меншу економічну цінність порівняно з поточними інвестиційними витратами.

Для розрахунку прийнято такі вихідні дані:

1. загальний обсяг інвестицій у реалізацію проєкту - 600 млн грн;
2. прогнозований щорічний грошовий потік - 80 млн грн;
3. період оцінки ефективності - 15 років;
4. ставка дисконтування - 10 %.

Грошовий потік визначено на основі прогнозованого прибутку від діяльності комплексу з урахуванням можливих амортизаційних відрахувань та інших внутрішніх джерел фінансування. Використання грошового потоку, а не лише чистого прибутку, дозволяє більш точно оцінити реальну здатність проєкту генерувати кошти.

Розрахунок чистої приведеної вартості (NPV)

Чиста приведена вартість (Net Present Value, NPV) є одним із основних показників оцінки ефективності інвестиційних проєктів. Вона показує, наскільки майбутні доходи від реалізації проєкту перевищують початкові інвестиційні витрати з урахуванням зміни вартості грошей у часі.

Формула розрахунку:

$$NPV = \sum CF_t / (1+r)^t - I$$

де:

CF_t - грошовий потік у відповідному році;

r - ставка дисконтування;

t - період розрахунку;

I - початковий обсяг інвестицій.

Дисконтування майбутніх грошових потоків здійснюється для приведення їхньої вартості до поточного моменту.

Розрахунок приведеної вартості грошових потоків за 15 років:

$$PV = 80 \times 7,606 = 608,48 \text{ млн грн}$$

де 7,606 - коефіцієнт теперішньої вартості анuitету при ставці дисконтування 10 % за 15 років.

Тоді:

$$NPV = 608,48 - 600 = 8,48 \text{ млн грн}$$

Отримане значення:

$$NPV = +8,48 \text{ млн грн}$$

Свідчить про те, що після повернення вкладених інвестицій проєкт додатково створює позитивний економічний ефект у розмірі близько 8,5 млн грн.

Оскільки значення NPV є більшим за нуль, реалізація проєкту «Будинок здоров'я» є економічно доцільною. Це означає, що очікувані майбутні доходи комплексу перевищують початкові витрати на його створення.

Розрахунок індексу прибутковості (PI)

Індекс прибутковості характеризує рівень ефективності використання інвестиційних ресурсів та показує, скільки гривень приведенного доходу отримується на кожен гривню вкладених коштів.

Формула:

$$PI = PV / I$$

де:

PV - приведена вартість майбутніх грошових потоків;

I - обсяг інвестицій.

Розрахунок:

$$PI = 608,48 / 600 = 1,01$$

Отримане значення:

$$PI = 1,01$$

Оскільки $PI > 1$, це означає, що проєкт є прибутковим та має позитивний економічний результат. Кожна вкладена гривня у реалізацію проєкту забезпечує отримання приблизно 1,01 грн проведеного доходу.

Розрахунок терміну окупності проєкту

Простий термін окупності визначається за формулою:

$$T = I / П$$

де:

I - обсяг інвестицій;

П - річний прибуток.

$$T = 600 / 61,32 = 9,78 \text{ року}$$

Отже, термін повернення вкладених інвестицій становить приблизно 9,8 року.

Отже, проведена оцінка економічної та інвестиційної ефективності проєкту «Будинок здоров'я» підтверджує доцільність його реалізації. Згідно з прогнозними розрахунками, комплекс зможе обслуговувати близько 25,5 тис. відвідувачів на рік та забезпечувати річний дохід у розмірі 153,3 млн грн. За умови операційних витрат на рівні 91,98 млн грн очікуваний річний прибуток становитиме 61,32 млн грн.

Розрахований термін окупності проєкту складає 9,8 року, що є прийнятним показником для масштабних рекреаційно-оздоровчих комплексів із значним обсягом капіталовкладень. Додатне значення чистої приведеної вартості ($NPV = 8,48$ млн грн) свідчить про перевищення дисконтованих доходів над початковими інвестиціями, а індекс прибутковості ($PI = 1,01$) підтверджує ефективність вкладення інвестиційних ресурсів.

Отримані результати дають підстави стверджувати, що проєкт «Будинок здоров'я» є економічно обґрунтованим та інвестиційно привабливим. Його реалізація забезпечить не лише стабільний фінансовий результат у довгостроковій перспективі, а й сприятиме розвитку оздоровчого та реабілітаційного туризму, створенню нових робочих місць і підвищенню соціально-економічного потенціалу Яремчанської міської громади та Карпатського регіону в цілому.

Функціонування комплексу позитивно впливатиме на розвиток суміжних галузей економіки, зокрема транспорту, торгівлі, громадського харчування та екскурсійної діяльності. Завдяки збільшенню кількості відвідувачів очікується зростання попиту на послуги місцевих підприємців, що сприятиме розвитку малого та середнього бізнесу.

Важливим результатом реалізації проєкту стане формування нового туристичного продукту у сфері оздоровчого та реабілітаційного туризму, що дозволить розширити туристичну спеціалізацію Яремча та залучити нові категорії відвідувачів протягом усього року. Особливе соціальне значення матиме можливість проходження фізичної та психологічної реабілітації військовослужбовцями, ветеранами війни та цивільним населенням, які потребують відновлення здоров'я.

Таким чином, результати проведених розрахунків підтверджують економічну доцільність та інвестиційну привабливість проєкту «Будинок здоров'я». Реалізація проєкту забезпечить стабільне формування доходів, повернення вкладених інвестицій у прийнятні строки та створить передумови для його ефективного функціонування в довгостроковій перспективі.

3.4. Очікуваний вплив проєкту на розвиток туризму та соціально-економічний розвиток території

Реалізація проєкту «Будинок здоров'я» матиме комплексний позитивний вплив на розвиток туристичної галузі міста Яремче та соціально-економічний розвиток території загалом. Створення сучасного рекреаційно-оздоровчого комплексу сприятиме розширенню туристичної пропозиції регіону, збільшенню кількості відвідувачів, розвитку оздоровчого та реабілітаційного туризму, а також підвищенню конкурентоспроможності Яремча на туристичному ринку України.

Функціонування комплексу забезпечить створення нових робочих місць, збільшення надходжень до місцевого бюджету та стимулюватиме розвиток суміжних галузей економіки, зокрема транспорту, торгівлі, громадського харчування та екскурсійної діяльності. Крім того, реалізація проєкту сприятиме формуванню нового туристичного продукту, орієнтованого на оздоровлення, відновлення та реабілітацію населення.

Для оцінки впливу проєкту розглянемо прогностні зміни туристичних потоків, очікуваний соціально-економічний ефект та основні конкурентні переваги проєкту «Будинок здоров'я».

Таблиця 3.4 -Вплив проєкту «Будинок здоров'я» на туристичні потоки м. Яремче

Показник	До реалізації проєкту	Після реалізації проєкту
Туристичний потік, осіб/рік	250 000	300 000
Середня тривалість перебування туристів	2,8 доби	4,0-4,5 доби
Частка оздоровчого та реабілітаційного туризму	15 %	30-35%
Рівень зайнятості у туристичній сфері	Базовий рівень	+10-15 %
Надходження від туристичного збору	Базовий рівень	+20-25 %
Середні витрати туриста під час перебування	Базовий рівень	+15-20 %
Попит на туристичні та екскурсійні послуги	Базовий рівень	Зростання на 15-20 %

Дані таблиці 3.4 свідчать, що реалізація проєкту «Будинок здоров'я» сприятиме збільшенню туристичного потоку до м. Яремче приблизно на 20 %, а також зростанню середньої тривалості перебування туристів. Важливим результатом стане підвищення частки оздоровчого та реабілітаційного туризму

в структурі туристичних послуг регіону, що дозволить диверсифікувати туристичний продукт та зменшити залежність від сезонних видів відпочинку.

Крім того, очікується збільшення надходжень до місцевого бюджету від туристичного збору та зростання попиту на послуги місцевих підприємств, які працюють у сферах транспорту, торгівлі, громадського харчування та екскурсійного обслуговування. Це сприятиме активізації економічної діяльності та підвищенню туристичної привабливості Яремчанської міської громади.

Таблиця 3.5-Очікуваний соціально-економічний ефект від реалізації проєкту

Показник	Очікуваний результат
Нові робочі місця	150-180 осіб
Збільшення туристичного потоку	до 15-20 % щороку
Надходження до місцевого бюджету	зростання податкових та туристичних платежів
Розвиток малого та середнього бізнесу	збільшення попиту на транспортні, торговельні та екскурсійні послуги
Розвиток оздоровчого та реабілітаційного туризму	формування нового конкурентоспроможного туристичного продукту
Реабілітація військових та цивільних	підвищення доступності якісних оздоровчих та реабілітаційних послуг
Підвищення соціальної значущості регіону	

Наведені в таблиці 3.5 дані свідчать, що реалізація проєкту «Будинок здоров'я» матиме значний позитивний вплив на соціально-економічний

розвиток Яремчанської міської громади. Одним із найважливіших результатів стане створення 150-180 нових робочих місць для медичного персоналу, реабілітологів, психологів, працівників туристичної сфери, готельно-ресторанного господарства та обслуговуючого персоналу.

Функціонування комплексу сприятиме збільшенню туристичного потоку та зростанню надходжень до місцевого бюджету за рахунок податкових платежів і туристичного збору. Додатковий економічний ефект буде досягнутий завдяки активізації діяльності підприємств малого та середнього бізнесу, які працюють у сферах транспорту, торгівлі, громадського харчування та екскурсійного обслуговування.

Важливе значення матиме розвиток оздоровчого та реабілітаційного туризму шляхом створення сучасного конкурентоспроможного туристичного продукту, орієнтованого на відновлення фізичного та психологічного здоров'я населення. Особливої актуальності проєкт набуває в контексті забезпечення доступності якісних реабілітаційних послуг для військовослужбовців, ветеранів війни та цивільного населення.

Таким чином, реалізація проєкту сприятиме підвищенню соціальної значущості регіону, зміцненню туристичної привабливості Яремча та формуванню передумов для його сталого соціально-економічного розвитку.

Конкурентні переваги проєкту «Будинок здоров'я»

У сучасних умовах розвитку туристично-рекреаційної сфери конкурентоспроможність об'єктів визначається не лише якістю окремих послуг, а й здатністю формувати комплексний туристичний продукт, який відповідає потребам різних категорій споживачів. Проєкт «Будинок здоров'я» має низку конкурентних переваг, що створюють передумови для його успішного функціонування на ринку оздоровчого та реабілітаційного туризму України.

Однією з ключових конкурентних переваг проєкту є вигідне географічне розташування. Реалізація комплексу у місті Яремче забезпечує доступ до

одного з найбільш популярних туристичних центрів Карпатського регіону. Яремче характеризується високою туристичною впізнаваністю, стабільним потоком відвідувачів, розвиненою транспортною доступністю та наявністю значного природно-рекреаційного потенціалу. Розташування серед гірських ландшафтів, хвойних лісів та сприятливий клімат створюють додаткові умови для оздоровлення, відпочинку та психологічного відновлення.

Важливою перевагою проєкту є комплексність послуг. На відміну від традиційних готельних або SPA-об'єктів, «Будинок здоров'я» поєднуватиме декілька напрямів діяльності: проживання, харчування, оздоровчі процедури, фізичну реабілітацію, психологічну підтримку, SPA-послуги, фітнес-активності та туристичне обслуговування. Такий формат дозволить створити повноцінний рекреаційно-оздоровчий продукт і забезпечити відвідувачам комплексний підхід до відновлення здоров'я.

Ще однією конкурентною перевагою є орієнтація на розвиток реабілітаційного напрямку. Проєкт передбачає створення умов для проходження фізичної та психологічної реабілітації військовослужбовців, ветеранів війни, членів їхніх сімей та цивільного населення. Соціальна спрямованість комплексу відповідає сучасним потребам суспільства та формує додатковий стабільний попит на послуги центру.

Перевагою проєкту також є можливість цілорічного функціонування. На відміну від багатьох сезонних туристичних об'єктів, «Будинок здоров'я» зможе працювати протягом усього року завдяки поєднанню лікувально-оздоровчих, рекреаційних, туристичних та готельних послуг. Це дозволить зменшити залежність від сезонних коливань туристичного потоку та забезпечити стабільність доходів.

Додатковою конкурентною перевагою є можливість співпраці з державними програмами підтримки, міжнародними організаціями, ветеранськими фондами та іншими установами, які зацікавлені у розвитку реабілітаційної інфраструктури. Це може забезпечити додаткові можливості

фінансування, залучення клієнтів та розширення напрямів діяльності комплексу.

Таким чином, основними конкурентними перевагами проєкту «Будинок здоров'я» є вигідне розташування в туристичному центрі Карпатського регіону, використання природного потенціалу Яремча, комплексність послуг, соціальна спрямованість, можливість цілорічної роботи та орієнтація на перспективний напрям розвитку оздоровчого і реабілітаційного туризму.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі бакалаврської роботи проведено економічне обґрунтування проєкту «Будинок здоров'я», який передбачає створення сучасного рекреаційно-оздоровчого комплексу на території міста Яремче. У процесі дослідження було визначено основні характеристики запропонованого проєкту, структуру інвестиційних витрат, прогнозовані фінансові результати діяльності, а також оцінено його економічну та соціальну ефективність.

Встановлено, що реалізація проєкту потребує значних капіталовкладень, однак завдяки поетапному впровадженню та правильній організації фінансування створення комплексу є економічно обґрунтованим. Загальний обсяг інвестиційних витрат оцінено приблизно у 600 млн грн, які передбачається спрямувати на будівельно-монтажні роботи, створення інженерної інфраструктури, придбання медичного та реабілітаційного обладнання, облаштування SPA-зони, готельної інфраструктури та благоустрій території.

Проведені розрахунки економічної ефективності показали, що за умови середньорічного завантаження комплексу на рівні 70 % та середньої вартості пакета послуг 6000 грн прогнозована кількість відвідувачів може становити близько 25,5 тис. осіб на рік. Очікуваний річний дохід від діяльності комплексу становитиме близько 153,3 млн грн, а прогнозований прибуток - понад 61 млн грн на рік.

Для більш детальної оцінки інвестиційної привабливості проєкту було проведено розрахунок показників NPV, PI та терміну окупності. Отримане значення чистої приведеної вартості NPV є позитивним і становить близько 8,5 млн грн, що свідчить про перевищення приведених доходів над початковими інвестиційними витратами. Значення індексу прибутковості PI становить 1,01, тобто кожна вкладена гривня забезпечує отримання додаткового економічного ефекту. Термін окупності проєкту визначено на рівні приблизно 9,8 року, що є прийнятним показником для масштабного туристично-рекреаційного комплексу.

Проведений SWOT-аналіз дозволив визначити основні переваги та проблемні аспекти реалізації проєкту. До сильних сторін належать вигідне розташування Яремча, високий туристичний потенціал регіону, природно-рекреаційні ресурси, комплексність послуг та можливість цілорічного функціонування. Основними слабкими сторонами залишаються значні початкові інвестиції та необхідність залучення кваліфікованого персоналу. Водночас проєкт має значні можливості розвитку завдяки зростанню попиту на оздоровчий і реабілітаційний туризм, залученню грантових програм та співпраці з державними ініціативами.

Реалізація проєкту «Будинок здоров'я» матиме позитивний вплив на розвиток рекреаційного туризму в місті Яремче. Очікується збільшення туристичного потоку, зростання середньої тривалості перебування відвідувачів, підвищення частки оздоровчого та реабілітаційного туризму, а також розвиток суміжних сфер економіки. Створення 150-180 нових робочих місць, збільшення надходжень до місцевого бюджету та стимулювання діяльності малого і середнього бізнесу забезпечать додатковий соціально-економічний ефект для громади.

Таким чином, результати проведеного економічного обґрунтування підтверджують доцільність реалізації проєкту «Будинок здоров'я». Завдяки поєднанню туристичних, рекреаційних, оздоровчих та соціальних функцій

комплекс має перспективи успішного функціонування, сприятиме розвитку рекреаційного туризму в місті Яремче та підвищенню конкурентоспроможності Карпатського регіону на ринку туристично-оздоровчих послуг України.

ВИСНОВОК

У бакалаврській роботі досліджено сучасний стан, особливості та перспективи розвитку рекреаційного туризму в Україні на прикладі міста Яремче, а також розроблено та економічно обґрунтовано пропозицію щодо реалізації інвестиційного проєкту створення багатофункціонального рекреаційно-оздоровчого комплексу «Будинок здоров'я». У процесі виконання роботи було досягнуто поставленої мети та виконано визначені завдання дослідження.

У першому розділі розглянуто теоретичні основи розвитку рекреаційного туризму, визначено його сутність, функції та основні види. Встановлено, що рекреаційний туризм є важливим напрямом туристичної діяльності, який спрямований на відновлення фізичних та психологічних ресурсів людини, покращення стану здоров'я, підвищення якості життя та забезпечення повноцінного відпочинку населення.

Досліджено основні види рекреаційного туризму, серед яких оздоровчий, лікувально-реабілітаційний, SPA-, wellness-, спортивно-рекреаційний та природно-рекреаційний туризм. Встановлено, що сучасними тенденціями розвитку даного напрямку є зростання попиту на послуги оздоровлення та відновлення здоров'я, розвиток реабілітаційного туризму, збільшення ролі внутрішнього туризму та активне використання природного потенціалу регіонів України.

Аналіз чинників розвитку рекреаційного туризму в Україні показав, що країна має значні природні, культурні та рекреаційні ресурси для формування конкурентоспроможного туристичного продукту. Особливого значення в сучасних умовах набуває розвиток оздоровчих і реабілітаційних послуг, що пов'язано із зростанням потреби населення у фізичному та психологічному відновленні.

У другому розділі проведено аналіз сучасного стану та перспектив розвитку рекреаційного туризму в місті Яремче. Встановлено, що місто є

одним із найбільш відомих туристичних центрів Українських Карпат завдяки вигідному географічному розташуванню, природно-кліматичним умовам, унікальним ландшафтам, культурній спадщині та наявній туристичній інфраструктурі.

Дослідження туристично-рекреаційного потенціалу Яремча підтвердило наявність сприятливих умов для подальшого розвитку оздоровчого та реабілітаційного туризму. Водночас визначено необхідність модернізації туристичної інфраструктури, розширення спектра послуг та створення нових сучасних рекреаційних об'єктів, які відповідатимуть актуальним потребам туристів та населення.

На основі проведеного аналізу запропоновано реалізацію проєкту «Будинок здоров'я», який передбачає створення сучасного багатофункціонального комплексу, що поєднуватиме рекреаційні, оздоровчі, реабілітаційні, готельні та туристично-екскурсійні послуги. Особливістю запропонованого проєкту є його соціальна спрямованість, оскільки він орієнтований не лише на туристів, а й на військовослужбовців, ветеранів війни, членів їхніх сімей та цивільне населення, яке потребує фізичного та психологічного відновлення.

У третьому розділі здійснено економічне обґрунтування запропонованого проєкту «Будинок здоров'я». Визначено структуру інвестиційних витрат та встановлено, що загальний обсяг необхідних вкладень становить близько 600 млн грн. Основними напрямками використання інвестицій є будівельно-монтажні роботи, створення інженерної інфраструктури, придбання медичного та реабілітаційного обладнання, облаштування SPA-зони, готельної інфраструктури та благоустрій території.

Проведені фінансові розрахунки показали, що за умови середньорічного завантаження комплексу на рівні 70 % та середньої вартості пакета послуг 6000 грн кількість відвідувачів може становити близько 25,5 тис. осіб на рік.

Очікуваний дохід від діяльності комплексу становитиме близько 153 млн грн на рік, а прогнозований прибуток - понад 61 млн грн.

Для визначення інвестиційної привабливості проєкту проведено оцінку показників чистої приведеної вартості (NPV), індексу прибутковості (PI) та терміну окупності. Розрахунок показав позитивне значення NPV на рівні близько 8,5 млн грн, значення PI понад 1 та термін окупності приблизно 9,8 року. Отримані результати свідчать про економічну доцільність реалізації проєкту та можливість його ефективного функціонування у довгостроковій перспективі.

Проведений SWOT-аналіз дозволив визначити основні переваги та ризики реалізації проєкту. До ключових переваг належать вигідне розташування в Яремчі, значний туристичний потенціал регіону, природно-рекреаційні ресурси, комплексність послуг та можливість цілорічного функціонування. Серед основних ризиків визначено значний обсяг початкових інвестицій, потребу у кваліфікованому персоналі, економічну нестабільність та вплив зовнішніх факторів.

Очікується, що реалізація проєкту «Будинок здоров'я» матиме значний соціально-економічний ефект для Яремчанської громади. Проєкт сприятиме створенню нових робочих місць, збільшенню туристичних потоків, розвитку малого та середнього бізнесу, підвищенню надходжень до місцевого бюджету та формуванню нового конкурентоспроможного туристичного продукту.

Отже, проведене дослідження підтвердило, що місто Яремче має значний потенціал для розвитку рекреаційного та оздоровчого туризму. Запропонований проєкт «Будинок здоров'я» відповідає сучасним тенденціям розвитку туристичної галузі, враховує потреби суспільства у сфері оздоровлення та реабілітації, а також має достатню економічну обґрунтованість для реалізації. Його впровадження сприятиме зміцненню позицій Яремча як одного з провідних центрів оздоровчого туризму України та забезпечить сталий соціально-економічний розвиток регіону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 р. №324/95-ВР (зі змінами та доповненнями).
2. Державне агентство розвитку туризму України. Офіційний сайт. URL: <https://www.tourism.gov.ua>
3. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
4. Основний документ з таблицею 2.1 URL: [Динаміка туристичного збору \(Івано-Франківська область, 2021–2024, таблиця 2.1\)](#)
5. Міністерство економіки України. Розвиток туризму та курортної сфери України. Офіційний сайт. URL: <https://www.me.gov.ua>
6. Бейдик О.О. Рекреаційна географія: навчальний посібник. Київ: Альтерпрес, 2018.
7. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг: навчальний посібник. Київ: Альтерпрес, 2019.
8. Основні об'єкти в таблиці 2.2 URL: https://zymaghory.com/tourism/tourism/yaremche?utm_source=chatgpt.com
9. Оцінка інфраструктурного забезпечення рекреаційного туризму в таблиці 2.3 URL: <https://www.if.gov.ua/storage/app/sites/24/documentu-2021/10-06-2021-plan-zakhodiv-realizatsii-strategii-na-2021-2023-roki-ivano-frankivskoi-oblasti.pdf>
10. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Книги-XXI, 2017.
11. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія та практика. Київ: Центр учбової літератури, 2020.

12. Стеченко Д.М. Рекреаційні комплекси світу: навчальний посібник. Київ: Вища школа, 2016.
13. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2019.
14. Туризм в Україні: статистичний збірник / Державна служба статистики України. Київ, 2023.
15. Всесвітня туристична організація (UN Tourism). Офіційний сайт. URL: <https://www.unwto.org>
16. Всесвітня організація охорони здоров'я (WHO). Офіційний сайт. URL: <https://www.who.int>
17. Карпатський національний природний парк. Офіційний сайт. URL: <https://cnp.if.ua>
18. Приклади фінансування оздоровчих/рекреаційних комплексів в регіоні URL: <https://privatization.gov.ua/product/privatization-ozdorovcij-kompleks-prikarpatta/>
19. Яремчанська міська рада. Офіційний сайт. URL: <https://yaremchamiskrada.gov.ua>
20. Івано-Франківська обласна державна адміністрація. Туристичний потенціал області. Офіційний сайт. URL: <https://www.if.gov.ua>
21. Савицька О.М., Савицький О.О. Економічне оцінювання інвестиційних проєктів: методичні підходи та практичне застосування.
22. Бланк І.О. Інвестиційний менеджмент. Київ: Ніка-Центр, 2018.
23. Федоренко В.Г. Інвестиційний менеджмент: навчальний посібник. Київ: МАУП, 2017.
24. Zenodo -наукові публікації та дослідження у сфері туризму. URL: <https://zenodo.org>

ДОДАТОК

Новий Презентація Microsoft PowerPoint... • Збережено у цей ПК

Пошук

Увійти

Спільний доступ

Файл **ОСНОВНЕ** Вставлення Малювання Конструктор Переходи Анімація Показ слайдів Записати Рецензування Подання Довідка

Вставити Вставити Створити слайд Скінути Розділ

Буфер обміну

Слайди

Шрифт

Абзац

Малювання

Заливка фігури Контур фігури Ефекти для фігур

Фігури Упорядкувати Експрес-стиль

Знайти Замінити Виділити

Набудови

Конструктор

Редагування

Набудови

Дизайнер

Не пропонувати ідеї до перезавантаження PowerPoint

ТЕМА: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОГО ТУРИЗМУ У М. ЯРЕМЧЕ

АВТОР: РОСІНСЬКА РУСЛАНА ІВАНІВНА
КЕРІВНИК: КОРОБЕЙНИКОВА ЯРОСЛАВА СТЕПАНІВНА
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА: ТУРИЗМ У РЕКРЕАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

РІК: 2026

Нотатки до слайда

Слайд 1 з 10 роїська Спеціальні можливості щось не так

Нотатки Примітки

30°C Mostly sunny 19:32 21.06.2026

Новий Презентація Microsoft PowerPoint... • Збережено у цей ПК

Пошук

Увійти

Спільний доступ

Файл **ОСНОВНЕ** Вставлення Малювання Конструктор Переходи Анімація Показ слайдів Записати Рецензування Подання Довідка

Вставити Вставити Створити слайд Скінути Розділ

Буфер обміну

Слайди

Шрифт

Абзац

Малювання

Заливка фігури Контур фігури Ефекти для фігур

Фігури Упорядкувати Експрес-стиль

Знайти Замінити Виділити

Набудови

Конструктор

Редагування

Набудови

Дизайнер

Не пропонувати ідеї до перезавантаження PowerPoint

АКТУАЛЬНІСТЬ І МЕТА

- Рекреаційний туризм є важливою складовою економічного розвитку України. Особливо значний потенціал мають Карпатські регіони, зокрема місто Яремче, яке є одним із найпопулярніших туристичних центрів. Метою роботи є дослідження сучасного стану та перспектив розвитку рекреаційного туризму в місті Яремче. Основні завдання: дослідити теоретичні основи проаналізувати стан туризму запропонувати проєкт розвитку

Нотатки до слайда

Слайд 2 з 10 роїська Спеціальні можливості щось не так

Нотатки Примітки

30°C Mostly sunny 19:32 21.06.2026

Новий Презентація Microsoft PowerPoint... • Збережено у цей ПК

Пошук

Увійти

Файл Основне Вставлення Малювання Конструктор Переходи Анімація Показ слайдів Записати Рецензування Подання Довідка

Вставити Створити слайд Схемати Розділ

Буфер обміну

Шрифт

Абзац

Фігури Упорядкувати Експрес-стиль Ефекти для фігур

Заливка фігури Контур фігури

Малювання

Знайти Замінити Виділити

Набудови

Конструктор

Редигування

Спільний доступ

1 2 3 4 5 6 7 8

ЧИННИКИ РОЗВИТКУ

- Розвиток рекреаційного туризму залежить від ряду факторів:
  - природні (гори, клімат, ландшафт)
  - економічні (доходи населення, інвестиції)
  - інфраструктурні (готелі, дороги)
  - політичні (стабільність у країні)
  - соціальні (попит на відпочинок)

Нотатки до слайда

Слайд 4 з 10 роїська Спеціальні можливості: щось, не так

30°C Mostly sunny 19:32 21.06.2026

Новий Презентація Microsoft PowerPoint... • Збережено у цей ПК

Пошук

Увійти

Файл Основне Вставлення Малювання Конструктор Переходи Анімація Показ слайдів Записати Рецензування Подання Довідка

Вставити Створити слайд Схемати Розділ

Буфер обміну

Шрифт

Абзац

Фігури Упорядкувати Експрес-стиль Ефекти для фігур

Заливка фігури Контур фігури

Малювання

Знайти Замінити Виділити

Набудови

Конструктор

Редигування

Спільний доступ

1 2 3 4 5 6 7 8

ПОНЯТТЯ І ВИДИ

- Рекреаційний туризм - це вид туризму, спрямований на відновлення фізичних і психологічних сил людини.

Основні види:

- оздоровчий (санаторії, SPA)
- екологічний (відпочинок на природі)
- активний (походи, джипи)
- культурно-пізнавальний

Нотатки до слайда

Слайд 3 з 10 роїська Спеціальні можливості: щось, не так

30°C Mostly sunny 19:32 21.06.2026

Новий Презентація Microsoft PowerPoint... • Збережено у цей ПК

Пошук

Увійти

Файл Основне Вставлення Малювання Конструктор Переходи Анімація Показ слайдів Записати Рецензування Подання Довідка

Вставити Створити слайд Розділ

Ж К П S Aa A⁺ A⁻

Шрифт Абзац

Фігури Упорядкувати Експрес-стиль Ефекти для фігур

Заливка фігури Контур фігури

Знайти Замінити Виділити

Набудови

Конструктор

Дизайнер

Тривас створення ідей для оформлення...

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОГО ТУРИЗМУ

- В останні роки в Україні спостерігається активне зростання внутрішнього туризму. Це пов'язано з обмеженнями виїзду за кордон, економічними факторами та підвищенням інтересу до національних туристичних ресурсів.

Однією з ключових тенденцій є зростання популярності екологічного туризму. Туристи все частіше обирають відпочинок на природі, в горах, подалі від великих міст. Також активно розвивається оздоровчий туризм, зокрема SPA та wellness-послуги. Люди прагнуть не лише відпочити, а й покращити своє фізичне та психологічне здоров'я. Зростає попит на активні види відпочинку, такі як піші походи, велосипедні маршрути, гірськолижний туризм.

Ще однією важливою тенденцією є цифровізація туристичної сфери. Онлайн-бронювання, мобільні додатки та соціальні мережі відіграють значну роль у виборі туристичних послуг.

Нотатки до слайда

Слайд 3 з 10 роївська Спеціальні можливості: щось, не так

Нотатки Примітки

30°C Mostly sunny 19:32 21.06.2026

Новий Презентація Microsoft PowerPoint... • Збережено у цей ПК

Пошук

Увійти

Файл Основне Вставлення Малювання Конструктор Переходи Анімація Показ слайдів Записати Рецензування Подання Довідка

Вставити Створити слайд Розділ

Ж К П S Aa A⁺ A⁻

Шрифт Абзац

Фігури Упорядкувати Експрес-стиль Ефекти для фігур

Заливка фігури Контур фігури

Знайти Замінити Виділити

Набудови

Конструктор

Дизайнер

Тривас створення ідей для оформлення...

ЯРЕМЧЕ

- Яремче - це місто обласного значення, розташоване в Івано-Франківській області, у мальовничій гірській місцевості Українських Карпат, на річці Прут. Завдяки вигідному географічному положенню, місто є одним із ключових туристичних центрів регіону. Воно приваблює туристів своєю природною красою, чистим повітрям та унікальними ландшафтами.

Важливим туристичним об'єктом є водоспад Пробій, який є однією з найвідоміших природних пам'яток Яремче.

Місто має сприятливі кліматичні умови для відпочинку протягом усього року, що робить його привабливим як у літній, так і в зимовий періоди.

Крім того, Яремче відоме своєю гуцульською культурою, традиціями та сувенірною продукцією, що також сприяє розвитку туризму.

Нотатки до слайда

Слайд 8 з 10 роївська Спеціальні можливості: щось, не так

Нотатки Примітки

30°C Mostly sunny 19:32 21.06.2026

Новий Презентація Microsoft PowerPoint... • Збережено у цей ПК

Пошук

Файл Основне Вставлення Малювання Конструктор Переходи Анімація Показ слайдів Записати Рецензування Подання Довідка

Вставити Створити слайд Розділ

Буфер обміну

Макет Скінути Розділ

Шрифт Абзац

Фігури Упорядкувати Експрес-стиль

Заливка фігури Контур фігури Ефекти для фігур

Знайти Замінити Виділити

Набудови

Конструктор

Редагування Набудови

Дизайнер

Тривас створення ідей для оформлення...

ПРОЕКТ «БУДИНОК ЗДОРОВ'Я» В М. ЯРЕМЧЕ

- Проект передбачає будівництво сучасного багатифункціонального комплексу у дві черги.
- Перша черга будівництва:
  - реконструкція існуючого довгобуду;
  - спорудження трьохповерхового лікувально-рекреаційного корпусу;
  - облаштування медико-реабілітаційного центру;
  - створення SPA-комплексу;
  - будівництво басейну та фізкультурно-оздоровчих залів;
  - облаштування паркінгу;
  - благоустрій території.

Нотатки до слайда

Слайд 8 з 10

30°C Mostly sunny

19:32 21.06.2026

Новий Презентація Microsoft PowerPoint... • Збережено у цей ПК

Пошук

Файл Основне Вставлення Малювання Конструктор Переходи Анімація Показ слайдів Записати Рецензування Подання Довідка

Вставити Створити слайд Розділ

Буфер обміну

Макет Скінути Розділ

Шрифт Абзац

Фігури Упорядкувати Експрес-стиль

Заливка фігури Контур фігури Ефекти для фігур

Знайти Замінити Виділити

Набудови

Конструктор

Редагування Набудови

Дизайнер

Не пропонувати ідеї до перезапуску PowerPoint

ПРОЕКТ «БУДИНОК ЗДОРОВ'Я»

- Друга черга будівництва:
  - спорудження п'ятиповерхового готелю сімейного типу;
  - створення конференц-залів;
  - облаштування дитячої рекреаційної зони;
  - розширення номерного фонду;
  - створення додаткових зон відпочинку.

Загальна вартість проекту оцінюється приблизно у 600 млн гривень

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛАН ТЕРИТОРІЇ «БУДИНОК ЗДОРОВ'Я»

Нотатки до слайда

Слайд 9 з 10

30°C Mostly sunny

19:32 21.06.2026

Новий Презентація Microsoft PowerPoint... • Збережено у цей ПК

Пошук

Увійти

Файл **Основне** Вставлення Малювання Конструктор Переходи Анімація Показ слайдів Записати Рецензування Подання Довідка

Вставити Створити слайд Розділ

Буфер обміну

Макет Скриніти

Шрифт

Абзац

Фігури Упорядкувати

Малювання

Заливка фігури

Контур фігури

Експрес-стиль

Ефекти для фігур

Знайти

Замінити

Виділити

Набудови

Конструктор

Редигування

Набудови

Спільний доступ

4

5

6

7

8

9

10

ВИСНОВОК

- У бакалаврській роботі досліджено сучасний стан, особливості та перспективи розвитку рекреаційного туризму в Україні на прикладі міста Яремче, а також розроблено та економічно обгрунтовано пропозицію щодо реалізації інвестиційного проєкту створення багатофункціонального рекреаційно-оздоровчого комплексу «Будинок здоров'я». У процесі виконання роботи було досягнуто поставленої мети та виконано визначені завдання дослідження.

Нотатки до слайда

Слайд 10 з 10

реюїська

Спеціальні можливості: щось не так

Нотатки

Примітки

30°C Mostly sunny

19:32

21.06.2026

75%

Пошук

Дизайнер

Не пропонувати ідеї до перегляду PowerPoint

ВИСНОВОК

ВИСНОВОК

ВИСНОВОК